

A large, stylized orange bird icon, similar to the one in the Retriever logo, positioned on the left side of the slide.

Medieanalyse:
Innvandring og integrering i norske medier 2014

Innhold

Innledning	Side 3
Begrepsavklaring	Side 4
Sentrale funn i analysen	Side 5
Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering	Side 6
Tema: Bosetting av flyktninger	Side 11
Dypdykk i mediebildet	Side 16
Temaer i omtalen av innvandrere og innvandring	Side 18
Hvem kommer til orde?	Side 22
Endrede roller i mediebildet?	Side 25
Faktaopplysninger om innvandreres bakgrunn og status	Side 27
Problem eller ressurs?	Side 31
Politisk debattstoff	Side 34
Journalistisk sjanger	Side 35
Forskjeller i dekningen på nett og papir	Side 37
Innvandreres underrepresentasjon i norske medier	Side 40
Kildegrunnlag og metode	Side 42
Litteraturliste	Side 43

Innledning

Denne medieanalysen tar for seg omtalen av innvandrere, asylsøkere, flyktninger og personer med minoritetsbakgrunn i et utvalg norske medier. Analysen inkluderer omtale av innvandrings- og integreringsrelatert tematikk, og beskriver i hvilken grad personer med minoritetsbakgrunn kommer til orde i mediebildet.

Analysen består av én kvantitativ del og én kvalitativ del. Den kvantitative delen gir et overblikk over hvor mye ulike begreper omkring innvandring er blitt benyttet i norske medier siden 2000, samt en fordypning i hvordan bosetting av flyktninger har blitt omtalt i mediene fra 1995 til 2014. Den kvalitative delen konsentrerer seg om mediebildet i 2014. Vi vil også sammenligne funn fra to tidligere analyser av samme type som Retriever utarbeidet i 2009 og 2011. Sammenligningen avdekker eventuelle endringer i deknningen av dette temaet over tid.

I den kvantitative delen er det søkt i et utvalg medier bestående av ni papiraviser og 26 nettaviser. Utvalget som ligger til grunn for den kvalitative delen av analysen består av åtte papiraviser (VG, Aftenposten, Bergens Tidende, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Klassekampen, Nordlys og Stavanger Aftenblad) og åtte nettaviser (Aftenposten.no, Bt.no, Dagsavisen.no, Finnmarkdagblad.no, F-b.no, Nettavisen, NRK.no og VG Nett). Retriever har brukt modellen «nyhetsuke» for å velge ut et representativt utvalg artikler i den kvalitative delen av analysen. Se side 15 og 39 for nærmere beskrivelse av kildegrunnlag og metode.

Analysen er utført på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Retriever er Nordens ledende leverandør av nyhetsovervåkning, verktøy for redaksjonell research og medieanalyse. Selskapet er heleid av NTB og svenske TT.

Begrepsavklaring

Gjennom hele denne medieanalysen benyttes ordene «innvandrere» og «innvandrerbakgrunn», og en tidlig begrepsavklaring er påkrevd ettersom dette er begreper det har vært og er mye diskusjon rundt. Når vi i denne analysen bruker de to begrepene, er det SSBs definisjon av «innvandrerbefolkningen» som ligger til grunn: «Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre».

I den kvantitative delen av analysen har Retriever søkt etter forekomsten av en rekke ord, og vi har dermed ikke lagt vår egen forståelse inn i søkene. Når vi for eksempel oppgir hvor mange artikler som omhandler innvandring og integrering, dreier dette seg om antallet artikler der disse begrepene er benyttet, og det er ikke tatt hensyn til om bruken av ordene følger definisjonen eller ikke.

I den kvalitative delen av analysen er imidlertid Retrievers forståelse av ordet av betydning. I denne delen har vi gjennomgått et stort antall artikler i norsk presse og plukket ut de artiklene som omhandler innvandring og/eller integrering, samt artikler der personene som intervjues eller omtales er innvandrere. I dette arbeidet har vi langt på vei tatt utgangspunkt i definisjonen av «innvandrerbefolkningen», som beskrevet ovenfor. Samme definisjon ligger også til grunn i tidligere medieanalyser om samme tema. Unntaket fra definisjonen er at vi ikke har inkludert personer fra andre land i Norden. Dette er gjort fordi hensikten med denne analysen har vært å belyse hvordan innvandrere fra land utenfor Norden blir framstilt i norske medier. Dette avviker altså noe fra SSBs standarddefinisjon, men er gjort slik for å fokusere på de problemstillingene oppdragsgiver har ønsket at vi skulle berøre. Vi velger å skrive «innvandrere» videre i denne analysen, selv om det altså kun er innvandrere fra andre steder enn Norden det er snakk om.

Videre må det presiseres at det i enkelte tilfeller har vært vanskelig å avklare den aktuelle personens bakgrunn. I slike tilfeller er artikkelen vurdert ut fra om det er nærliggende å tro at en gjennomsnittlig leser oppfatter vedkommende som utenlandsk eller av utenlandsk opprinnelse. Dette er selvsagt ikke en uproblematisk framgangsmåte. Det er for eksempel ikke mulig for Retriever å vite om en person egentlig er innvandrere, men har byttet til et norsk navn, eller om en person med et utenlandsk navn for eksempel kun er gift med en innvandrere – med mindre det er eksplisitt nevnt i teksten. Det er også i en del tilfeller umulig å vite om en person for eksempel er andre-, tredje- eller fjerdegenerasjons innvandrere, noe som har betydning ut fra SSBs definisjon. I tillegg er det slik at mediene selv bruker ord som innvandrere, flyktning og lignende begreper litt om hverandre, enten fordi ulike redaksjoner benytter ulike definisjoner eller fordi de kanskje ikke er ordbruken sin bevisst.

Denne medieanalysen søker å gi et bilde av hvordan innvandrere fra andre steder enn Norden framstilles i norske medier, og da anser vi at den framgangsmåten og definisjonen som er beskrevet her er den mest hensiktsmessige tilnærmingen. At visse personer kanskje framstilles eller framstår som innvandrere i mediene uten å være det, er altså en del av bildet.

Sentrale funn i analysen

- ❖ I likhet med funn fra Retrievers undersøkelser i 2009 og 2011, kommer personer med innvandrerbakgrunn til orde i to prosent av artiklene i datamaterialet i 2014. Mens innvandrerandelen i befolkningen stiger, er representasjonen i mediene altså konstant. I praksis betyr dette at innvanderne er blitt stadig mer underrepresentert.
- ❖ Når personer med innvandrerbakgrunn intervjues, opplyses det om personens etniske bakgrunn i én av fire artikler. Sammenlignet med funn fra 2009 og 2011 er det en økende tendens til at intervjuobjekter med innvandrerbakgrunn uttaler seg uten at det blir gitt opplysninger om vedkommendes bakgrunn.
- ❖ Hvis innvandrere omtales ut fra et problemperspektiv, blir det dobbelt så ofte oppgitt hvilket land personen opprinnelig kommer fra, som når artikkelen har et ressursperspektiv.
- ❖ Personer med innvandrerbakgrunn står som avsendere av ett av fire debattinnlegg som tar for seg innvandringsrelaterte temaer i perioden. De fleste av disse debattinnleggene dreier seg om religion.
- ❖ Ulike saker knyttet til radikal islam har preget medieomtalen av innvandring og innvandrere i 2014. Ett av tre medieoppslag innenfor det meningsbærende stoffet (lederartikler og debattstoff), dreier seg om religion.

Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering

Tema	Antall artikler 2000 - 2002	Antall artikler 2003 - 2005	Antall artikler 2006 - 2008	Antall artikler 2009 - 2011	Antall artikler 2012-2014	Totalt 2000-2014
Islam/muslim	25560	47554	65459	60385	65931	264889
Innvandring/innvandrere	16928	21468	30224	29680	25324	123624
Diskriminering/rasisme	13524	16700	26256	20469	39743	116692
Flyktninger	17179	18576	21901	18770	20211	96637
Jøder	11713	15818	16752	15790	14371	74444
Ekstremisme/høyreekstremisme/ fundamentalisme	8250	11204	11795	12315	18525	62089
Pakistansk innvandring/pakistanere	7133	9838	17426	14558	8535	57490
Asylsøkere	1827	11178	10971	14322	14322	56284
Minoriteter	5821	9555	13897	12821	12368	54462
Syrisk innvandring/syrere	920	2976	3396	6236	26467	39995
Mangfold	4312	7380	9084	7654	7517	35947
Polsk innvandring/polakker	2045	4722	6903	5870	6772	26312
Somalisk innvandring/somaliere	1226	2200	7074	7581	4475	22556
Integrering	1769	3022	5140	6238	4211	20380
Hijab/burka/niqab/hodeplagg	915	2442	3211	8681	3567	18816
Romfolk	1597	2140	2540	2422	6425	15124
Arbeidsinnvandring	1060	1659	2888	2008	3593	11208

Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering

Tema	Antall artikler 2000 - 2002	Antall artikler 2003 - 2005	Antall artikler 2006 - 2008	Antall artikler 2009 - 2011	Antall artikler 2012-2014	Totalt 2000-2014
Utenlandsk opprinnelse	1574	2376	2256	1829	2092	10127
Tvangsekteskap	1546	1900	2747	1953	1478	9624
Familiegjenforening	1079	1615	2627	1785	1611	8717
Kjønnslemlestelse/omskjæring	1390	1088	2509	1926	1540	8453
Radikalisering	279	596	780	1516	3602	6773
Norsk kunnskap/norskopplæring	811	1329	1515	1483	1178	6316
Asylbarn	101	317	474	462	4003	5357
Bosetting av flyktninger	674	806	649	582	943	3654
Kvoteflyktning/overføringsflyktning	270	639	517	581	1194	3201
Introduksjonsordning/introduksjonsprogram	150	344	306	265	389	1463
Fremmedkriger	0	0	0	2	1022	1024

Tallene i tabellen viser hvor mye medieomtale det har vært av 28 store temaer innen integrering og innvandring de siste 14 årene. Det er søkt i et utvalg medier bestående av ni papiraviser og 26 nettaviser. Samme type tabell finnes i Retrievers medieanalyser om innvandrere i mediebildet fra 2009 og 2011. Merk at utvalget nettmedier er noe utvidet fra de to tidligere medieanalysene, da vi nå har tilgang til flere kilder. Antallet artikler er derfor gjennomgående noe høyere.

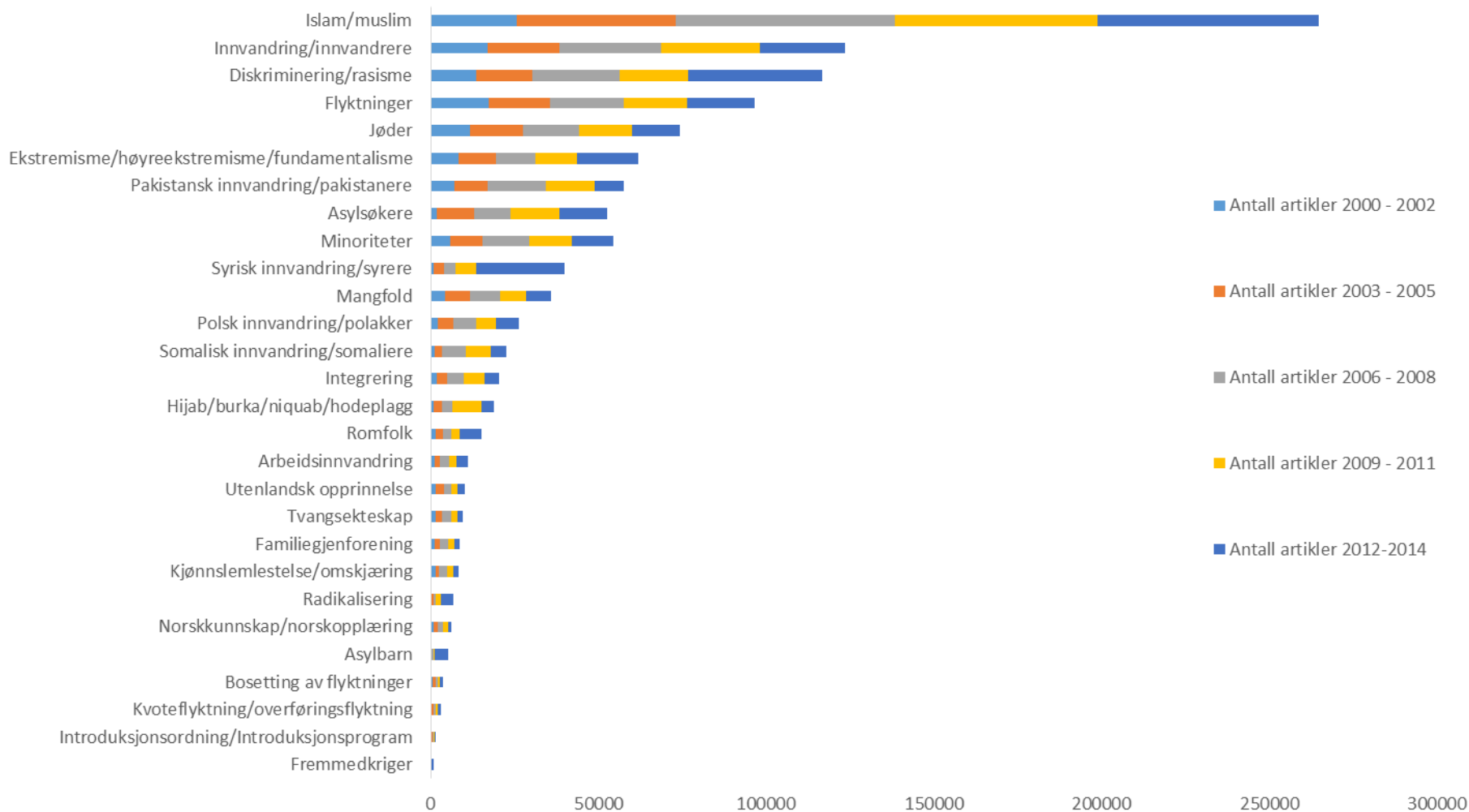
Leseren bør merke seg at søkene er generiske og generelle. De rommer derfor svært mange aspekter. For eksempel vil «mangfold» inneholde all type bruk av ordet, også i andre sammenhenger enn innen innvandringsrelatert tematikk. En del av tallene kan derfor like gjerne

speile hvilke begreper som benyttes for å beskrive et fenomen, snarere enn hvor stor oppmerksomhet det er rundt saken.

Merk for øvrig at totaltallene for de ulike begrepene ikke kan legges sammen for å finne ut hvor mye omtale det har vært totalt. Søkene overlapper hverandre, slik at mange artikler opptrer under flere søkeord. Omtalen av flyktninger generelt rommer for eksempel artiklene som også teller innenfor mer spesifikke temaer som «syrisk innvandring», «bosetting av flyktninger» osv.

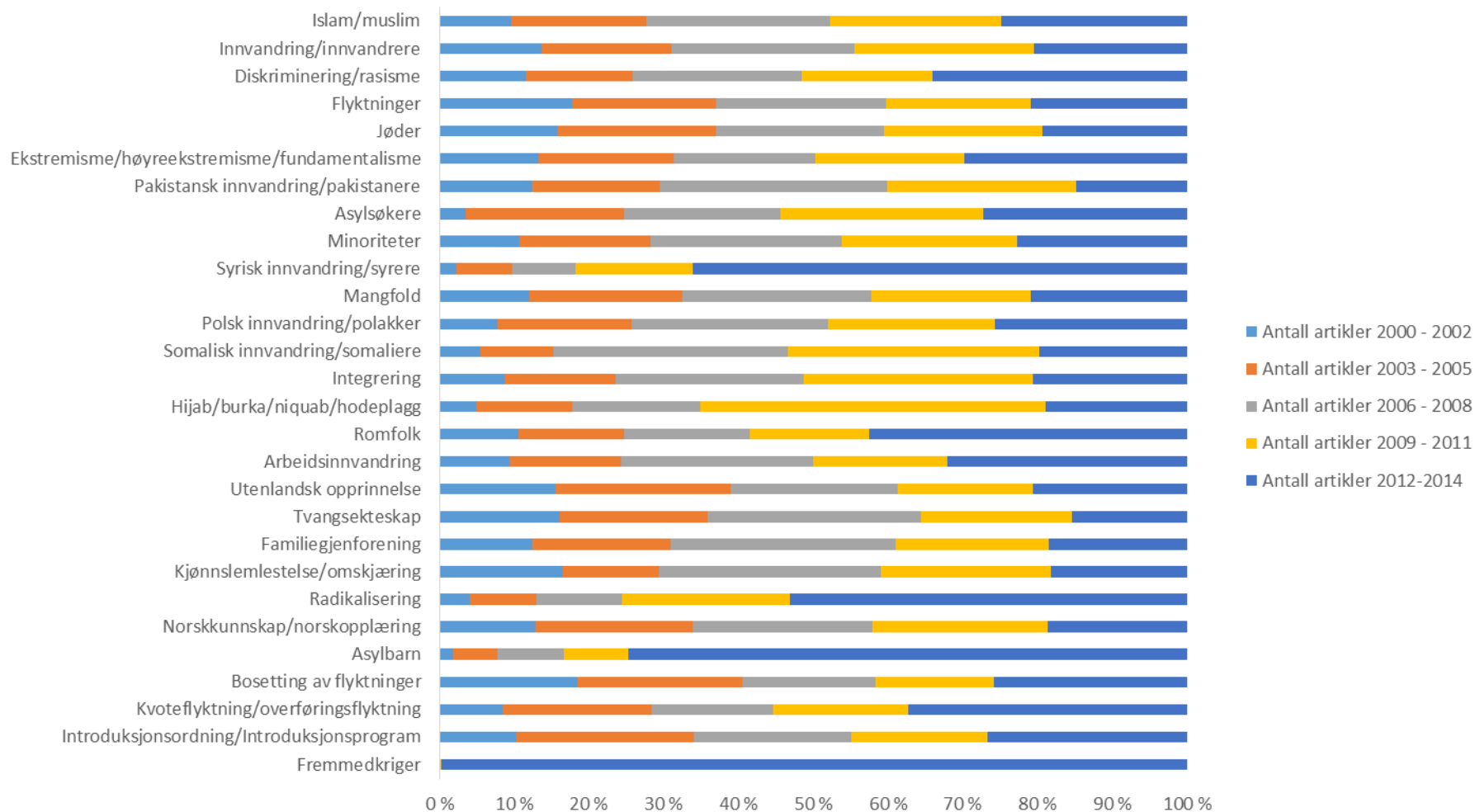
Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering

Diagrammet viser antall artikler om hvert tema fordelt på periode.

Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering

Diagrammet viser prosentandelen artikler om hvert tema innen hver tidsperiode.

Medieomtale av temaer innen innvandring og integrering

Tallstørrelsene på de foregående sidene er massive, og man kan nærmest bli overveldet av de høye forekomstene. Samtidig er det viktig å notere seg at dette er alle artiklene i hele 35 papir- og nettaviser hvor de ulike begrepene er omtalt eller nevnt, så hver lille bisetning teller med. At begrepene «islam» og «muslim» ble omtalt i nærmere 66.000 artikler i 35 medier på tre år (2012-2014), sier noe om hvor ofte temaet opptrer i norske medier, men man må samtidig huske på at dette ikke er 66.000 artikler med islam og muslimer i fokus. Det er også en betydelig andel medieomtale som handler om andre temaer, men der begrepene islam og muslim inngår som en «naturlig» del av teksten, for eksempel ved at en person i et portrettintervju nevner at han eller hun er muslim. På overordnet nivå må derfor tallene både leses som en indikasjon på hvor stor oppmerksomhet det er rundt det aktuelle temaet, men også hvor inkorporert begrepet er i dagligtalen eller den kollektive bevisstheten. Det interessante er dermed i stor grad hva slags endringer som foregår over tid – i tabellene på de foregående sidene presentert i treårsperioder. For eksempel er det verdt å merke seg at begrepet «fremmedkriger» dukker opp for første gang i perioden 2012-2014, men at ordet i denne perioden utmerker seg med mer omtale enn for eksempel temaet bosetting av flyktninger. Videre kan man for eksempel se at det er en økende oppmerksomhet omkring begrepene diskriminering og rasisme gjennom hele 14-årsperioden, mens omtalen av tvangsekteskap og kjønnslemlestelse/omskjæring har sunket fra perioden 2009-2011 og til perioden 2012-2014.

For å sette tallene i perspektiv, kan det imidlertid være interessant å se på forekomsten av andre typer temaer i de samme kildene. Til sammenligning ble statsminister Erna Solberg, som var den mest omtalte personen i norske medier i 2014, omtalt i nærmere 13.160 artikler i de samme kildene i løpet av året. Den mest profilerte bedriften i Norge i 2014, NRK, ble omtalt i omtrent 33.026 artikler i samme kilder i samme periode. Tabellen til høyre viser de ti største nyhetssakene i norske medier i 2014, altså de ti sakene som fikk

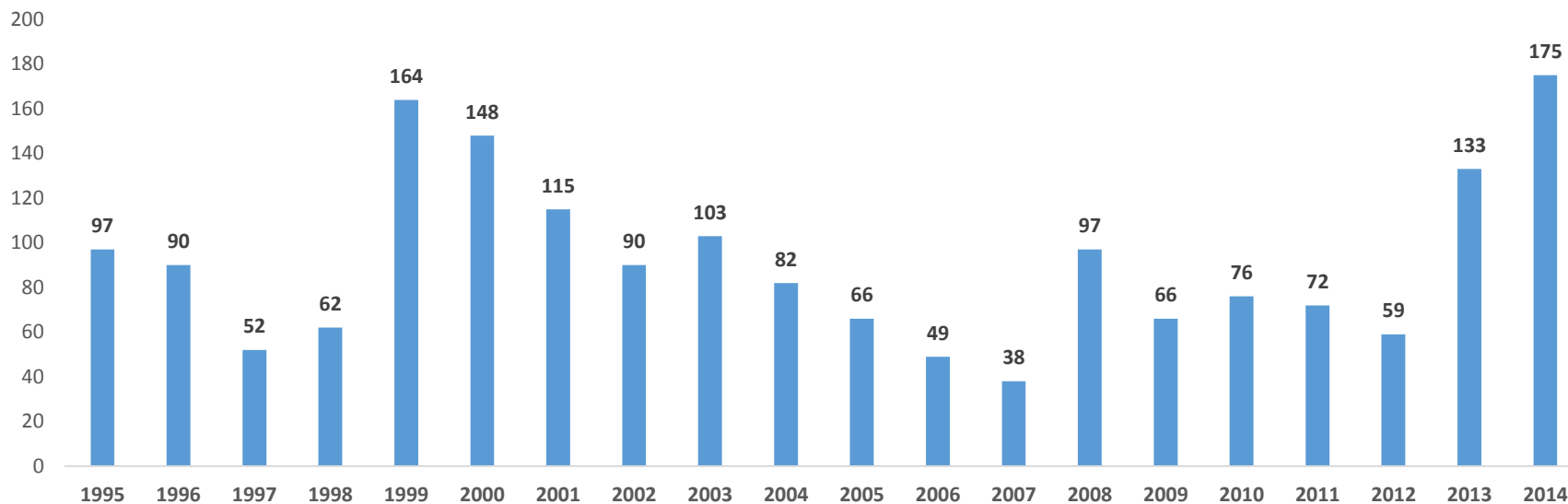
mest omtale i norske medier gjennom hele året. Statistikken er basert på tall fra undersøkelsen Agenda Tracker, som er et samarbeidsprosjekt mellom Retriever, PR-operatørene og YouGov. Her har vi gjort nye søk i samme kildeutvalg som de øvrige søkene i dette kapittelet, og tabellen kan derfor gi perspektiv til tallene på de foregående sidene. Mens den største nyhetssaken i norske medier i 2014, situasjonen i Ukraina, ble omtalt i 28.824 artikler i det aktuelle kildeutvalget, ble islam/muslim omtalt i 24.930 i samme kilder i samme periode. Innvandring/innvandrere ble omtalt i 7.436 artikler i samme kilder i samme periode, mens tallet var 8.212 for ekstremisme/ høyreekstremisme/fundamentalisme.

Nyhetssak	Antall artikler i 2014
Situasjonen i Ukraina	28824
OL i Sotsji	16875
Situasjonen i Syria	14998
Den Islamske Stat (IS)	12784
VM i Brasil	10586
Statsbudsjettet	8421
Sanksjonene mot Russland	5830
Ebola-epidemien	5774
Lærerstreiken	3542
Grunnlovjubileet	3113

De ti største nyhetssakene i 2014, hentet fra undersøkelsen Agenda Tracker. (I denne tabellen er antall artikler basert på samme kilder som temaene i tabellene på de foregående sidene, for sammenligningens del).

Tema: Bosetting av flyktninger

Diagrammet viser antall artikler om bosetting av flyktninger per år.

Dette kapittelet handler om et utvalgt tema – **bosetting av flyktninger**. Retriever har gjort en analyse av hvordan temaet er dekket i et utvalg norske medier i perioden 01.01.1995-31.12.2014, altså totalt 20 år.

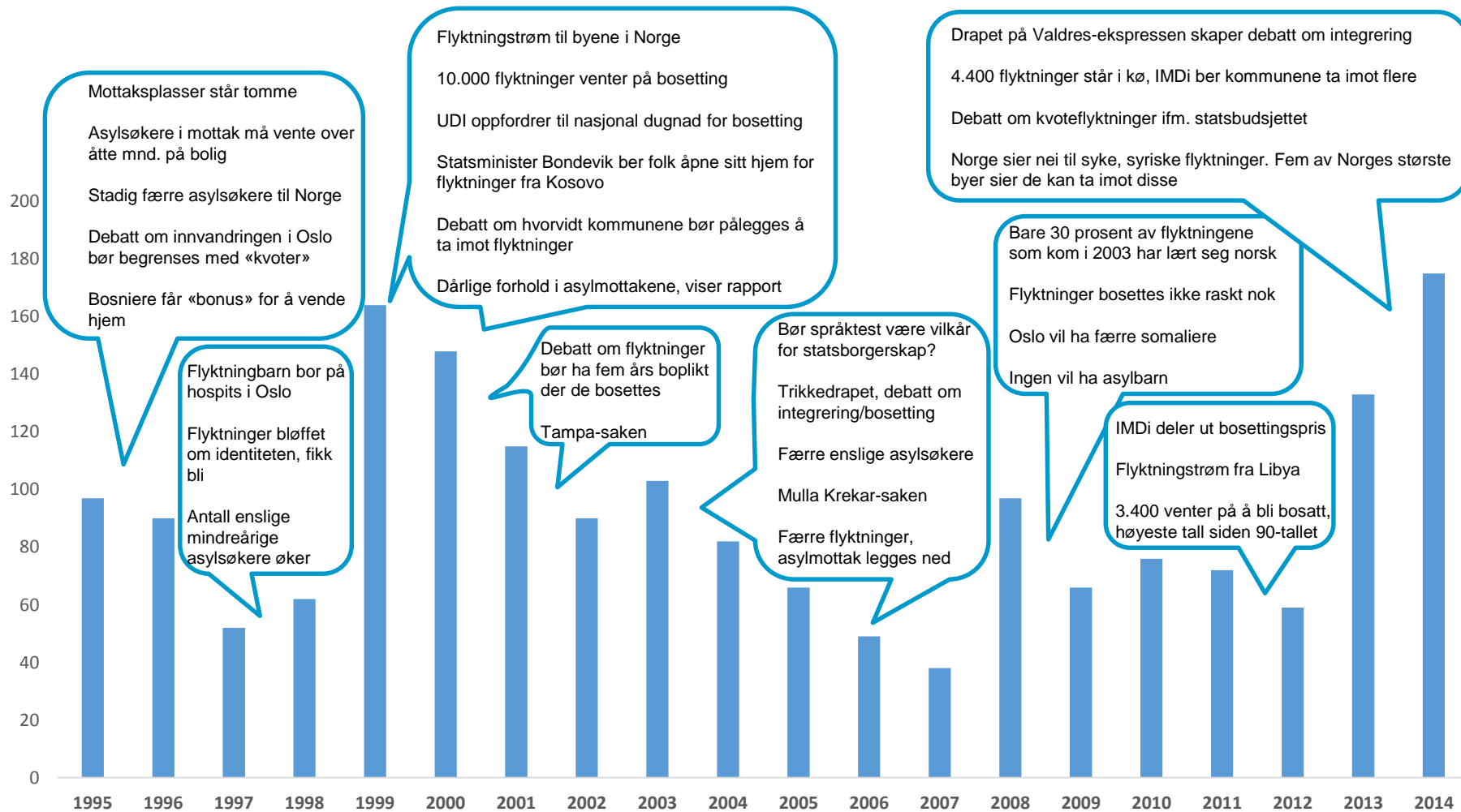
Den metodiske tilnærmingen er såkalt kvalitativ lesning, en overordnet gjennomgang av alle nyhetsartikler som nevner eller omtaler bosetting av flyktninger. Det er kun lagt papiraviser til grunn for analysen, ettersom det ikke fantes nettaviser i 1995. Kildegrunnlaget består av Aftenposten, VG, Bergens Tidende, Nordlys, Dagens Næringsliv og NTB. (Det er kun disse seks papiravisene som finnes digitalisert så langt tilbake som 1995).

Fordi analysen bygger på et begrenset antall kilder bestående av riks- og regionmedier, er ikke meningen å gi et fullstendig bilde av temaet i hele det norske mediebildet, men å gi en pekepinn på hvordan den offentlige debatten og nyhetsdekningen har endret seg hos samme aviser over en hel generasjon. Ambisjonen er derfor å peke på tendenser og endringer på overordnet nivå.

Diagrammet over viser antall artikler som omhandler eller omtaler bosetting av flyktninger år for år i de seks utvalgte mediene. På de fire neste sidene viser vi hvilke konkrete saker som har fått mest oppmerksomhet, og hvordan debatten har beveget seg i løpet av tidsperioden.

Bosetting av flyktninger – overblikk

Diagrammet viser antall artikler om bosetting av flyktninger per år. De mest toneangivende temaene i omtalen er beskrevet i tekstboksene.

Bosetting av flyktninger – eksempler på artikler

1995

1998

2000

2004

2006

2009

2011

2012

2014

Bosetting av flyktninger – tendenser over tid

«Flyktningene som rømmer fra landsbygda til Oslo, må stanses. Vi må hindre mer opphoping av innvandrere i Oslos indre bydeler», sa kommunalminister Gunnar Berge (Ap) til VG i januar 1995. Det ville bli nytteløst å få bukt med ghettoproblemene i Oslos indre bydeler hvis ikke strømmen av «flyktende flyktninger» mot Oslo ble stanset, mente kommunalministeren. Denne debatten har fortsatt i årevis – inn i dagens offentlighet. «Jeg så allerede på 90-tallet at bosettingsmønsteret er uten styring. De som frivillig velger å bosette seg i Norge, må gjøre det på norske premisser og etter nasjonalt behov», uttalte Ap-politikeren Aslam Ashan til VG i 2006. «Dagens system for bosetting av flyktninger er for dårlig. Men integreringen kan styrkes hvis flyktningene får velge bosted selv», uttalte direktør Frode Forfang i Utlendingsdirektoratet til NTB i 2014. Hvorvidt flyktninger skal få velge hvor i Norge de skal bo, er altså en debatt som har preget det norske mediebildet i 20 år, altså i en hel generasjon.

Skal flyktningene få velge? Skal kommunene få velge?

Det er spesielt to store debatter som har preget mediebildet de siste 20 årene når det gjelder temaet bosetting av flyktninger. I tillegg til det som er beskrevet over, om hvorvidt flyktninger selv skal få bestemme bosted, har diskusjonen dreid seg om hvorvidt kommunene skal få velge hvor mange flyktninger de skal ta imot. «Problemer med bosetting – UDI skylder på kommunene», var overskriften på en NTB-artikkel i 1996. «Vil tvinge kommunene til å ta imot flyktninger», var en overskrift fra samme redaksjon i 2000, mens de i 2007 hadde en overskrift som lød slik: «Ingen flyktningtvang for kommunene». De siste syv-åtte årene har ikke temaet «tvang for kommuner» vært særlig framtrødende i mediebildet, så det kan se ut som om et av innvandringspolitikkenes heteste temaer har nådd konsensus etter to tiår med offentlig ordskifte.

Løpende dekning av pågang og husrom

Gjennom hele 20-års-perioden vi har analysert, er den løpende dekningen av pågangen på boliger til stede i nyhetsbildet. Med unntak av midten av 90-tallet og et par kortere perioder innimellom, er gjennomgangstonen at det er for mange som venter, og at det er for få boliger. «Å skaffe nok boliger til flyktningene fra Kosovo er den største utfordringen for kommunene nå», sa kommunalminister Odd Roger Enoksen til Aftenposten i 1999. Samme år kom det fram at Oslo måtte plassere barnefamilier på hospits på grunn av mangel på boliger. Ti år etter skrev Aftenposten at «Norske kommuner bosetter rekordmange flyktninger», mens Bergens Tidende meldte om «Boligboom for flyktninger» i 2012. I januar 2014 skrev Aftenposten at dette kom til å bli et nytt rekordår i antallet asylsøkere som får permanent opphold i Norge.

Den største oppmerksomheten omkring mangelen på boliger, kom imidlertid i 1999. «Utlendingsdirektoratet (UDI) antar at det vil være behov for å bosette 4.500 flyktninger i norske kommuner i år. Det er mer enn en dobling i forhold til i fjor, da 2.184 personer ble bosatt», skrev NTB i mars 1999. UDI oppfordret til en nasjonal dugnad for bosetting, og statsminister Kjell Magne Bondevik ba folk åpne sine hjem for kosovoalbanske flyktninger. I april 1999 viste en MMI-undersøkelse at én av fire nordmenn var villige til å åpne sitt hjem for kosovoalbanske flyktninger, noe Bondevik mente var positivt. Han understreket imidlertid til NTB at det ikke ville være mulig å få til privat bosetting før på litt lengre sikt. Denne saken fører til at 1999 ble et av årene i 20-årsperioden med aller størst medieoppmerksomhet omkring bosetting av flyktninger.

Bosetting av flyktninger – tendenser over tid

Innvandringsstoppen er «glemt», men det er ikke asylbarna

Et tema som er blitt dekket jevnt i løpet av hele perioden, er barnas situasjon. Mediene har stadig rapportert om hvordan enslige, mindreårige asylsøkere følges opp, og hvor mange av dem som venter på fosterhjem eller bosetting på egen hånd. Begrepet «asylbarn», som de siste to årene har fått en annen og mer spesifikk betydning, har gjennom 90- og 2000-tallet vært brukt av pressen som beskrivelse av enten enslige, mindreårige asylsøkere, eller rett og slett bare barna til asylsøkere.

Mens mediedekningen av hvor mange flyktninger som til enhver tid venter på å bli bosatt i en kommune har vært ganske lik i 20 år, har andre temaer forsvunnet ut av offentligheten i løpet av perioden. På 90-tallet henviste mediene ofte til «innvandringsstoppen», som ble innført på 70-tallet. Justisminister Aud-Inger Aure kommenterte begrepet i en kronikk i Aftenposten i 1998: *«Betegnelsen «innvandringsstopp» er imidlertid misvisende. Det har hele tiden vært åpning for å kunne gi oppholdstillatelse til f.eks. utdannelsessøkende, nære familiemedlemmer av utlendinger som bor her, flyktninger med behov for beskyttelse og andre som kan vise til sterke humanitære grunner».*

Mens «innvandringsstoppen» er en referanse som omtrent har gått ut av den norske offentligheten, finnes det en annen referanse knyttet til bosetting av flyktninger som lever i beste velgående; referansen til at dette er en stor kostnad for kommunene og for offentlig sektor generelt. I sammenhenger der helt andre tema debatteres, for eksempel kommunestruktur eller det økonomiske forholdet mellom stat og kommune, ramses det gjerne opp hva slags kostnader en kommune har. Da nevnes bosetting av flyktninger som en sentral oppgave.

Slike referanser finnes tilbake til 90-tallet, som i denne formuleringen fra en kronikk skrevet av Carl I. Hagen i 1998: *«Bosetting av flyktninger, landbruksoverføringer, sykehusutbetalinger, statlig byggeaktivitet, politikerstyrt kulturliv, ekstraordinære sysselsettingstiltak og effektivisering og avbyråkratisering innenfor en rekke statlige aktivitetsområder er bare eksempler på innsparingsmuligheter i offentlig sektor». Vi finner denne typen referanser helt fram til dagens mediebilde.*

Dypdykk i mediebildet 2014 – innledning

I de neste kapitlene av medieanalysen er det gjort et dypdykk i en del av det norske mediebildet i 2014 for å se på hvordan, og i hvilken grad, innvandrere og integrering blir omtalt. I denne kvalitative delen består kildegrunnet av åtte papiraviser (VG, Aftenposten, Bergens Tidende, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Klassekampen, Nordlys og Stavanger Aftenblad) og åtte nettaviser (Ap.no, Bt.no, Dagsavisen.no, Finnmarkdagblad.no, F-b.no, Nettavisen, NRK.no og VG Nett). Av det totale antall artikler er 55 prosent i papiraviser og 45 prosent i nettaviser.

Tolv utgaver av hver avis er analysert i perioden 06.01.2014 – 27.12.2014. Retriever har brukt modellen «nyhetsuke» for å velge ut et representativt utvalg artikler. Denne metoden ble presentert av Sigurd Allern i boka *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser* (2001, IJ-forlaget).

Analysen av mediebildet i 2014 har tatt utgangspunkt i et datamateriale på 16.809 artikler, hvorav 1.176 artikler er vurdert som relevante (syv prosent). Denne delen av analysen er strukturert slik at den første delen tar for seg omtalen i de 16 kildene på nett og papir samlet, for deretter å se nærmere på forskjellen i dekningen av innvandring og integrering i nett- og papirmediene.

Det som er regnet som relevante artikler er alle artikler innenfor temaer om innvandring og integrering, samt artikler som omtaler folk som kommer fra andre land enn Norden. Artikler der ord som innvandrer, asylsøker, flyktning, utlending osv. er nevnt, er regnet som relevante. I tillegg er artikler relevante når personene som intervjues eller omtales har et ikke-nordisk navn. Det kan i enkelte tilfeller være vanskelig å avklare om en person/kilde har bakgrunn fra et ikke-nordisk land. I slike tilfeller er artikkelen vurdert ut fra om

det er nærliggende å tro at en gjennomsnittlig leser oppfatter vedkommende som utenlandsk eller av utenlandsk opprinnelse. Omtale av folk fra andre land som ikke er eller har vært bosatt i Norge, for eksempel utenlandske politikere eller idrettsutøvere, er ikke relevant.

Dypdykk i mediebildet – tidligere funn

Retriever har utarbeidet lignende medieanalyser i 2009 og 2011, på oppdrag fra henholdsvis IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) og BLD (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet). Både i 2009 og 2011 besto kildegrunnlaget av de samme åtte papiravisene som i denne medieanalysen. I 2009 ble ingen nettaviser analysert, mens to nettaviser inngikk i kildegrunnlaget i 2011 (VG Nett og Bt.no). Analysedesignet i de tre rapportene er det samme. Til tross for at de samme nettavisene ikke er inkludert i alle de tre periodene, er det vurdert dit hen at det er formålstjenlig å sammenligne funnene i de tre ulike analyseperiodene. En slik sammenligning gjør det mulig å belyse de store linjene i dekkningen av innvandring og integrering de siste fem årene. Nettavisene får en stadig viktigere posisjon i det norske medielandskapet, og er for mange hovedkilden til konsum av nyheter.

Hovedvekten i sammenligningen av funnene vil bli lagt på medieanalysen Retriever utarbeidet for BLD i 2011. I kolonnen til høyre er de viktigste funnene fra denne analysen gjengitt.

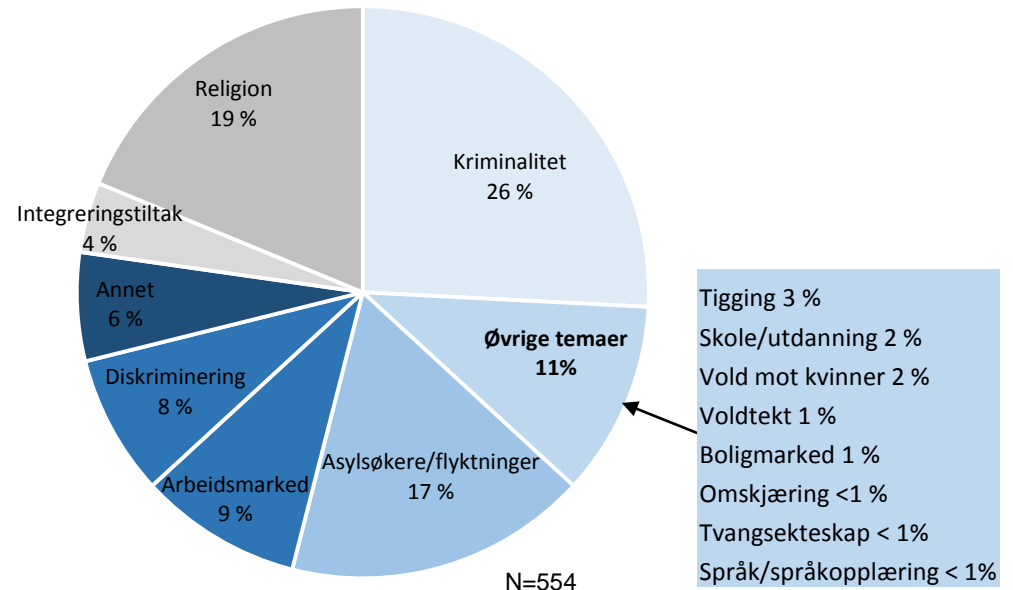
Sentrale funn fra medieanalysen Retriever utarbeidet for BLD i 2011:

- ❖ Personer med innvandrerbakgrunn ble brukt som kilder i to prosent av artiklene i utvalget. Sammenlignet med funn fra Retrievers analyse fra 2009 betyr dette at innvandrere uttaler seg sjeldnere i mediene.
- ❖ Sammenlignet med 2009 har mengden omtale av innvandrere som er involvert i kriminell aktivitet økt med over ti prosentpoeng i 2011. Mengden omtale av religion er redusert med over ti prosentpoeng i samme periode.
- ❖ I tre fjerdedeler av artiklene der personer med innvandrerbakgrunn blir intervjuet eller omtalt i 2011, fremstilles de som «vanlige borgere i samfunnet». Det betyr at innvandrere oftere har denne rollen, sammenlignet med 2009.
- ❖ Høyreekstremisme som begrep ble nevnt rundt tre ganger så ofte de tre månedene etter 22. juli som hele året før. Det var også en økning i antall artikler som omtalte eller nevnte muslimer og islam etter 22. juli.

Temaer i omtalen av innvandrere og innvandring

- ❖ 554 (47 prosent) av artiklene som utgjør grunnlaget for denne analysen dreier seg om innvandringsrelaterte spørsmål. Diagrammet til høyre viser hvordan disse 554 artiklene fordeler seg tematisk. Hvis én og samme artikkel berører flere temaer, er den kategorisert under det temaet som er mest fremtredende.
- ❖ Kriminalitet er temaet som har fått mest omtale, etterfulgt av religion og asylsøkere/flyktninger.
- ❖ Personer med innvandrerbakgrunn uttaler seg i 35 prosent av artiklene som dreier seg om innvandringsrelaterte temaer. Det er innenfor temaet religion flest innvandrere kommer til orde.
- ❖ Den tematiske inndelingen følger langt på vei samme mønster som i 2011. Også denne perioden var kriminalitet det mest omtalte temaet, etterfulgt av asylsøkere/flyktninger og religion. Også den prosentmessige fordelingen på de øvrige temaene i 2011 ligger tett opp til det som vises i diagrammet til høyre.
- ❖ Omtale som er kategorisert under «annet» er generell omtale av spørsmål knyttet til innvandring og integrering, som for eksempel debatt om innvandring til Norge.

7 prosent av det totale datamaterialet i 2014, 1.176 artikler, handlet om innvandrere, temaer knyttet til innvandring og integrering, eller hadde personer med innvandrerbakgrunn som kilde. Av disse 1.176 artiklene dreier 554 artikler seg om innvandringsrelaterte spørsmål (her er for eksempel ikke artikler som kun nevner personer med utenlandsk navn inkludert). Diagrammet viser hvordan disse artiklene fordeler seg på tema.

Videre i analysen opererer vi også med ulike utvalg for å belyse utvalgte trender og funn. Når vi for eksempel ser på hvilken «rolle» personer med innvandrerbakgrunn har i medieomtalen, tar vi utgangspunkt i alle artikler i datamaterialet som handler om en konkret person med innvandrerbakgrunn. Bemerkelsen «N =» beskriver antall artikler som ligger til grunn for de ulike diagrammene.

Temaer i omtalen av innvandrere og innvandring

«PST har startet etterforskning av selvmordsangrep»

Denne medieanalysen viser at krimstoffet fortsatt dominerer omtalen av innvandringsrelaterte temaer. Én av fire artikler som er klassifisert på tema havner innenfor dette stoffområdet, etterfulgt av artikler om religion og asylsøkere/flyktninger.

Omtale av kriminalitet bidrar til å dra opp andelen artikler i 2014 som har et *problemperspektiv*. Én av tre artikler i denne analysen om innvandring og integrering som har et problemperspektiv, dreier seg om kriminalitet. Den høye representasjonen av innvandrere i avisenes krimstoff er sammenfallende med Retrievers funn i 2011. Også i denne perioden utgjorde artikler om kriminalitet 26 prosent av artiklene som ble kategorisert på tema. Journalistene Merete Lindstad og Øyvind Fjeldstad kommer til samme konklusjon i lignende undersøkelser fra 1999 og 2005. De to undersøkelsene beskrives i bøkene *Pressen og de fremmede* (1999) og *Av utenlandsk opprinnelse* (2005). Gjennom sammenlignbare undersøkelser av nyhetsstoffet i landets største aviser og nyhetssendinger, fant Lindstad og Fjeldstad at innvandrere i hovedsak blir trukket frem i saker om kriminalitet og fotball, og at tendensen er økende i seksårsperioden.

I omtalen av kriminalitet i 2014 er det flere enkeltsaker som har vært tilbakevendende. Et eksempel er omtale av trippeldrapet på Valdresekspressen i november 2013, som ble utført av en asylsøker fra Sør-Sudan. I forlengelsen av omtalen av selve drapssaken, omtaler flere kilder at den drapssiktede asylsøkeren etter planen skulle ha blitt pågrepet og satt på et fly til Oslo tre dager før drapene på Valdresekspressen, men at uttransporten ble utsatt to ganger. Omtalen av denne saken inneholder derfor også en vurdering av norske myndigheters håndtering av saken. Også drapet på Agnes Elisabeth Müller får mye omtale i 2014. I flere av artiklene om denne saken nevnes det at den drepte kvinnen, og ektemannen som står tiltalt for drapet, opprinnelig kommer fra Tyskland.

Det er et tydelig trekk i medieomtalen at det oftest blir gitt opplysninger om personens bakgrunn eller status i artikler som dreier seg om kriminalitet. I dekningen av et selvmordsangrep i Mogadishu i mars, er det for eksempel gjennomgående at gjerningspersonen omtales som en norsk-somalisk mann. NRK.no omtaler saken under tittelen «*Hevder nordmann var selvmordsbomber i Somalia*», men opplyser om mannens opprinnelsesland i brødteksten. På side 29 ser vi nærmere på hvordan mediene refererer til opprinnelsesland i slike saker.

Det er særlig drapssaker som dominerer omtalen av kriminalitet i denne perioden, mens innvandrere omtales bare unntaksvis i sammenheng med narkotikarelatert kriminalitet og voldtekt. Det er også et trekk at de fleste artiklene handler om enkeltpersoner, og ikke grupper.

«Norske islamister reiser for å slåss»

Andelen omtale av religion er på samme nivå som i 2011, og i likhet med tidligere er det ulike problemstillinger knyttet til islam som primært er tema i omtalen. I 2014 er det særlig ekstremisme, radikaliserings og jihadister som reiser til Syria for å delta i borgerkrigen, som står på dagsorden. En overveiende andel av omtalen av disse temaene har et problemperspektiv, men det er også et tydelig trekk at mange av personene som når frem til avisspaltene med bekymring over, og kritikk av, disse temaene har innvandrerbakgrunn. Brorparten av debattinnleggene som har en avsender med utenlandsk opprinnelse, dreier seg om religion, samtidig som innvandrere ofte blir brukt som kilder i artikler om dette temaet.

En sak som særlig utmerker seg i 2014 er demonstrasjonen mot gruppen Islamsk Stat (IS) som fant sted i Oslo i august. 19 år gamle Faten Mahdi Al-Hussaini, en av initiativtagerne til demonstrasjonen, blir av mange aviser fremhevet som selve symbolet på unge islamister som tar et oppgjør med ekstremisme.

Temaer i omtalen av innvandrere og innvandring

4 NYHET

FRIDAG 26. AUGUST 2014

FRIDAG 26. AUGUST 2014

NYHET 5

EKSTREM ISLAMISME

EKSTREM ISLAMISME

TALTE TL. TILBEG: Forfatteren Fatem Al-Hussaini (99) har delt i var viking i vest Norge på torsdagskvelden foransted for Ubyodallah Hussain og Profetens Ummah. Foran Strindheim ble hun tilført bussen fra traktoren.

FATENS DRØM

Dagbladet 26.08.2014

NYTT BILDE av Fatem Al-Hussaini og demonstrasjonen foran Strindheim i Oslo. Her er hun sammen med sin søster, Fatem Al-Hussaini (99) gikk rett i strupen på IS, Ubyodallah Hussain og Profetens Ummah under gårsdagens demonstrasjon.

– Et kult brennings-
Da venter alle på at Fatem Al-Hussaini skal bli drept som gjeldningsarealer. Dette er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Fatem Al-Hussaini (99) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

PÅ TALESTOLEN: Fatem Al-Hussaini (99) holdt et viktig foredrag under gårsdagens demonstrasjon.

– Det er viktig, viktig, viktig
Fatem Al-Hussaini (99) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Ja, det er viktig, viktig, viktig
Fatem Al-Hussaini (99) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Fatem Al-Hussaini (99) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

Familien knust etter at Taiman ble sendt ut

I går ble Taiman Agdi Fatih (27) sendt ut fra Norge. Han har ingen familie i Norge, og ingen som har tatt ansvar for ham.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

STRIDENS KLÆRNE

Bakgrunn: Taiman Agdi Fatih (27) ble sendt ut fra Norge som gjeldningsarealer. Dette er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

– Det er viktig, viktig, viktig
Taiman Agdi Fatih (27) er en av de mange som har blitt drept i forbindelse med demonstrasjonen.

«Man deporterer ikke en bergenser»

Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

– Det er viktig, viktig, viktig
Stig van Elk, Miss Tati, Kingsley Anwoi, Haiman og Akrom gikk på scenen foran minst 2000 mennesker i går kveld for å støtte Taiman.

UTSTEDT: De medlemmene som kom til Taiman var fra alle deler av landet, hadde familien borte og ble på et mykthjelpningsvarehus.

Temaer i omtalen av innvandrere og innvandring

«Sendt tilbake til krig»

To av tre artikler (66 prosent) som handler om temaet asylsøkere/flyktninger i 2014 har et problemperspektiv. Sammenlignet med funn fra Retrievers medieanalyse i 2011 innebærer dette en økning på fire prosentpoeng. Omtalen av asylsøkere/flyktninger er altså noe mer problemfokuset i innværende analyseperiode, men endringen er ikke vesentlig.

I 2014 er det særlig diskusjonen rundt «asylbarna», bosetting av flyktninger i norske kommuner og mottak av syriske flyktninger med medisinske behov som dominerer medieomtalen og ordskiftet. Det er en tendens til at avisene problematiserer hvordan norske myndigheter håndterer spørsmål rundt asylsøkere og flyktninger, og de politiske vedtakene som ligger bak. Slik kritikk fremsettes ofte gjennom artikler som fokuserer på enkeltskjebner, og underbygges med kritiske kommentarer fra opposisjonspolitikere eller andre etablerte aktører. Det er flere eksempler på slike artikler i datamaterialet. Under overskriften «*Familien knust etter at Taiman ble sendt ut*» omtaler Bergens Tidende at 27-år gamle Taiman Agid Fatah fikk endelig avslag på asylsøknaden sin, og derfor måtte forlate familien sin i Norge og returnere til Irak. Med forsidehenvisningen «*Sendt tilbake til krig*» har Klassekampen en lignende vinkling på en sak om asylsøkeren Ramez Rassas som ble tvangsreturnert fra Norge til Gaza i mars. Overskriften «*Asylbarnfiendtlig budsjettforslag*», som er hentet fra en artikkel i Dagsavisens nettutgave 9. september, eksemplifiserer også at avisene ofte har en kritisk vinkling på omtalen av asylopolitikken i Norge.

Forsidesaken i Aftenposten 3. september representerer en annen innfallsvinkel til omtalen av asylsøkere/flyktninger i perioden. Tema i denne saken er at 14.000 asylsøkere er i Norge uten lovlig opphold, og at dette ifølge myndighetene utgjør en sikkerhetsrisiko. En undersøkelse som er utført ved Institutt for medier og kommunikasjon i Oslo i 2014 (Thorbjørnsrud, Ustad Figenschou, Beyer) konkluderer med at mange lesere mener pressen ikke er

kritisk nok når de dekker innvandringsrelaterte spørsmål. I undersøkelsen var det særlig fokus på dekningen av illegal innvandring, personer som er i Norge uten gyldig oppholdstillatelse.

«Vil ha folkeavstemning om innvandring»

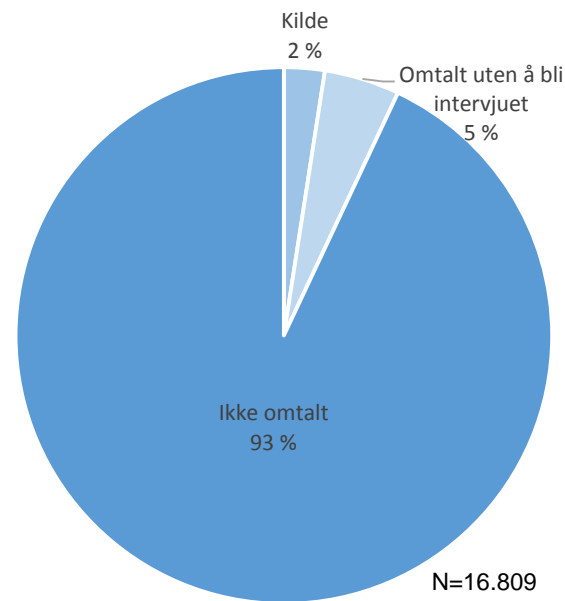
Artikler som omhandler en generell debatt om innvandring er kategorisert under temaet «annet». En av sakene som har preget denne typen omtale i 2014 er et utspill fra FrP om å avholde en folkeavstemning i Norge om tiltak som begrenser innvandringen. Mazyar Keshvari, FrPs innvandringspolitiske talsmann, fronter denne saken og blir sitert i flere av artiklene som dreier seg om dette forslaget. I et lengre intervju i VG lover Keshvari at det vil komme innstramminger på feltet så snart forhandlingene med KrF og Venstre er avsluttet. Overfor Nettavisen karakteriserer Venstres stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn forslaget som «*en grenseløst dårlig idé*».

Artikler som omhandler rasisme og diskriminering utgjør åtte prosent av artiklene som tar for seg innvandringsrelaterte spørsmål. Også innenfor dette temaet er FrP synlige i medieomtalen. Et utspill fra statssekretær Bård Hoksrud om «svarte utlendinger» under et seminar om bruk av refleksvest, skaper overskrifter. «*Jeg ser i etterkant at dette var dumt sagt. Og det er veldig trist om det blir oppfattet som rasistisk*», uttaler Hoksrud i et intervju med Klassekampen. Også rasistiske tilrop under en fotballkamp mellom Brann og Varegg får medieoppmerksomhet i perioden. Flere av Norges største aviser skriver at flere personer lagde apelyder mot Brann-spiller Stéphane Badji. Dette er det eneste eksempelet på at mediene dekker konkrete, rasistiske episoder. Den øvrige omtalen er kjennetegnet ved generell debatt om temaet, som når Anniken Huitfeldt i et intervju med Klassekampen i juli uttaler at rasisme, kvinneforakt og hat mot sosialdemokrater er like sterkt som før terrorangrepet 22. juli 2011.

Hvem kommer til orde?

- ❖ Personer med innvandrerbakgrunn ble brukt som kilde eller intervjuobjekt i to prosent av artiklene i det samlede datamaterialet som består av 16.809 artikler.
- ❖ Når det gjelder omtalen i papiraviser og nettaviser målt hver for seg, ble personer med innvandrerbakgrunn brukt som kilde eller intervjuobjekt i tre prosent av omtalen i nettmediene og to prosent av omtalen i papirmediene. Dette samsvarer med funn fra 2011.
- ❖ Artikler som handler om innvandringsrelaterte temaer eller omtaler personer med innvandringsbakgrunn *uten* at innvandrere er intervjuet eller brukt som kilde, utgjør fem prosent av omtalen. Dette gjelder for eksempel oppslag om fotballkamper, der en spiller med innvandrerbakgrunn kun nevnes, uten at vedkommende uttaler seg i artikkelen.

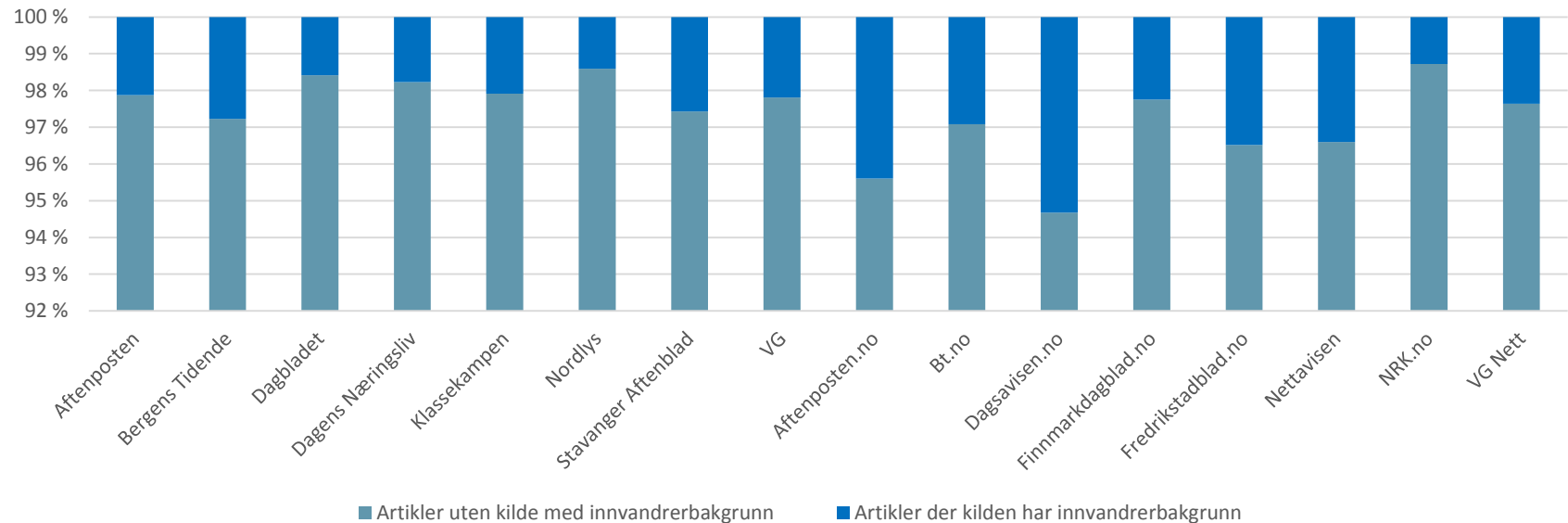
Diagrammet viser hvor stor del av medieomtalen som inneholder uttalelser fra personer med innvandrerbakgrunn. Diagrammet tar utgangspunkt i det totale antallet artikler som ble publisert i de analyserte mediene i analyseperioden (16.809 artikler). Personer med innvandrerbakgrunn ble brukt som kilde eller intervjuobjekt i 2 prosent av medieoppslagene, og ble omtalt uten å komme til orde i fem prosent av medieoppslagene.

Norske avisers bruk av innvandrere som kilder

- ❖ Hvis man ser på andel artikler i avisene hvor personer med innvandrerbakgrunn opptrer som intervjuobjekt, skiller det i underkant av 4,5 prosentpoeng mellom den avisen som har flest kilder med innvandrerbakgrunn og den avisen som har færrest kilder med innvandrerbakgrunn.
- ❖ Dagsavisen.no har høyest andel kilder med innvandrerbakgrunn, mens NRK.no har lavest andel.
- ❖ Aftenposten.no har flest artikler med innvandrere som kilde målt i absolutte tall.
- ❖ Sammenlignet med tidligere perioder (2009 og 2011) er det en endring i de ulike avisenes bruk av kilder med innvandrerbakgrunn. Størst endring har kildene Klassekampen og Stavanger Aftenblad. I 2009 og 2011 var Klassekampen kilden med høyest andel kilder med innvandrerbakgrunn (rundt 3,5 prosent), og dette er avisen med størst nedgang i minoritetskilder. Stavanger Aftenblad er kilden med størst fremgang. Her har det vært en økning fra litt under én prosent i 2011 til rundt 2,5 prosent i 2014.

Andel artikler med innvandrere som kilder i 2014

Innvandrere blir stadig dårligere representert i norske medier

Kilde i to prosent, men utgjør 14,9 prosent av den norske befolkningen

Et av de sentrale målene med denne medieanalysen er å avdekke hvorvidt innvandreres representasjon i mediene spiller andelen i befolkningen. I Retrievers tidligere analyser om temaet fra 2009 og 2011, ble det slått fast at innvandrere ble vesentlig dårligere representert i mediene enn de faktisk er i befolkningen. Vi minner om at Retriever tar utgangspunkt i SSBs definisjon av «innvandrerbefolkningen» når vi refererer til personer med innvandrerbakgrunn.

I perioden 2009, da personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 10,6 prosent av befolkningen, var personer med innvandrerbakgrunn intervjuet eller brukt som kilde i to prosent av artiklene i åtte av Norges største papiraviser.

I 2011 kom også personer med innvandrerbakgrunn til orde i to prosent i noen av landets største papiraviser og nettaviser. Samtidig som innvandrere var like lite synlige i norske medier som i 2009, viser tallene fra SSB at personer som enten har innvandret til Norge eller er født i Norge med innvandrerforeldre, da utgjorde 12,2 prosent av den norske befolkningen.

Av Norges befolkning på 5,1 millioner personer i 2014, var det ifølge SSB 14,9 prosent med innvandrerbakgrunn. Fremdeles er personer med innvandrerbakgrunn kun intervjuet eller brukt som kilde i to

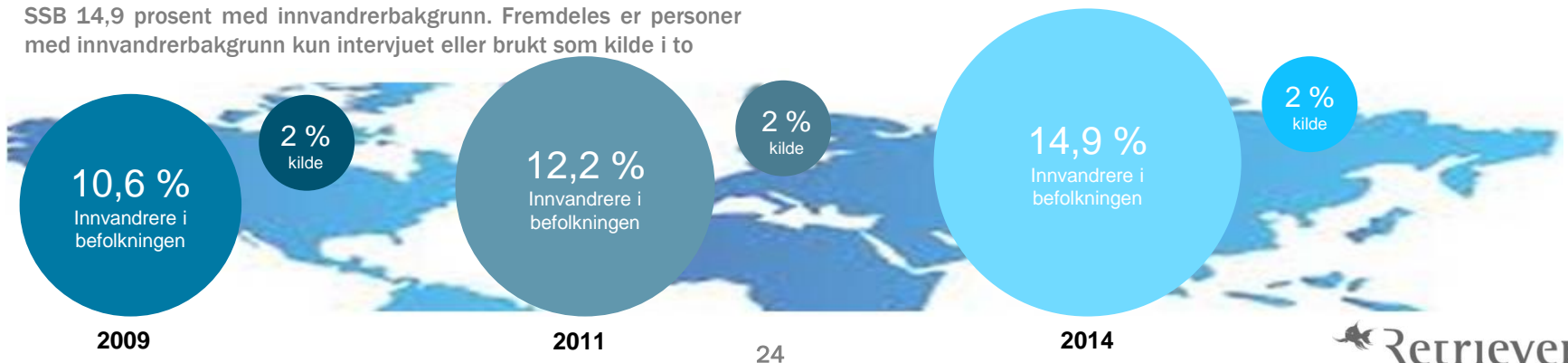
prosent av artiklene. Mens innvandrerandelen i befolkningen stiger, er representasjonen i mediene altså konstant. I praksis betyr dette at innvandrerne er blitt stadig mer underrepresentert.

Får oftere uttale seg om innvandringsrelaterte saker

I tillegg til å se på i hvilken grad innvandrere kommer til orde i norske medier, er det naturlig å se på hvorvidt de slipper til som talspersoner i spørsmål som angår innvandring og innvandringsrelaterte temaer. I 2011 ble personer med innvandrerbakgrunn brukt som kilde eller intervjuet i én av fem artikler om innvandringsrelaterte temaer. Oftest medvirket innvandrere i spørsmål om religion, for eksempel om muslimske kvinners ønske om bruk av niqab i det offentlige rom. I 2014 uttalte innvandrere seg i en tredjedel av artiklene som dreide seg om innvandring. De kom oftest til orde i artikler om religion, dernest i artikler om asylsøkere og flyktninger. Dette viser at personer med innvandrerbakgrunn oftere enn tidligere får uttale seg i saker som angår dem (utfra deres bakgrunn).

Omtalt uten å komme til orde

Personer med innvandrerbakgrunn ble omtalt uten å komme til orde i tre prosent av artiklene i 2009, og i fem prosent av omtalen både i 2011 og 2014. Dette viser at andelen omtale i norske medier der innvandrere er brukt som kilde, er intervjuet eller kun omtalt, står på stedet hvil fra 2011 til 2014.

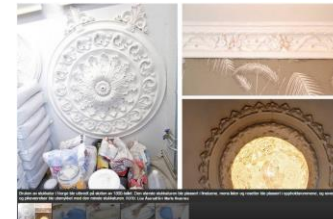

Endrede roller i mediebildet?

- ❖ Sammenlignet med funnene i 2011 har andelen medieoppslag hvor personer med innvandrerbakgrunn har rolle som «vanlig borger i samfunnet» gått ned.
- ❖ I 2014 har personer med innvandrerbakgrunn oftere rollen som «mistenkt», «offer», «ekspert» og «case», sammenlignet med 2011.
- ❖ Når personer med innvandrerbakgrunn opptrer som «ekspert» og «case» gis det sjelden opplysninger om bakgrunn eller etnisitet. Dette gjelder også for rollen som «vanlig borger i samfunnet».

Roller	2014	2010/2011	2009
Borger i samfunnet	67 %	78 %	57 %
Mistenkt	13 %	9 %	15 %
Offer	10 %	9 %	19 %
Ekspert	7 %	2 %	7 %
Case	6 %	1 %	2 %
Annet	1 %	1 %	0 %

«Klassisk leilighet med stukkatur og rosetter!»

Kan stakkaturen lure flere på visting?
 Det betyr framover
 NYHETENE FRA ANKE HAR KOMMET!
 Vi KAN løp og trening!

EKSPERT: Aftenposten.no 25.04.2014

Stor støtte til Faten (19) etter appell mot IS-terroristene: – Svarte på støttemeldinger til klokken fire i natt *Har mottatt hatmeldinger

CASE: VG Nett 26.08.2014

VG NYHETER Skulle pågripes tre dager før bussdrapene

MISTENKT: VG Nett 06.01.2014

Bergens Tidende

Kristen legeförening med nye reservasjonsønsker

OFFER: Bergens Tidende 11.02.2014

Roller i medieomtalen

I 83 prosent av artiklene om innvandring og integrering i 2014 (N=965) har personer med innvandrerbakgrunn en rolle i artikkelen. Dette inkluderer både artikler hvor personer med innvandrerbakgrunn intervjues, og artikler hvor personer med ikke-nordiske navn eller innvandrerbakgrunn kun omtales. I de resterende 17 prosentene av artiklene ble ingen personer med innvandrerbakgrunn knyttet opp til temaer om innvandring og integrering.

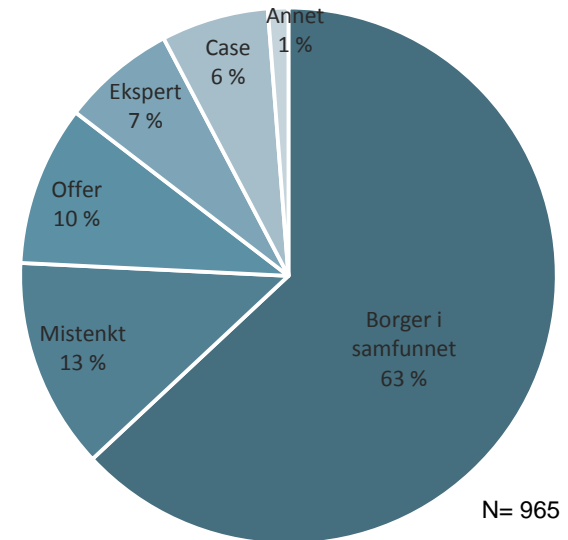
Sammenlignet med 2011 innehar personer med innvandrerbakgrunn en rolle i en større andel av omtalen i 2014. I 2011 omhandlet 77 prosent av omtalen en person med innvandrerbakgrunn, mens tilsvarende prosentandel for 2014 er 83 prosent. Sammenlignet med 2011 har rollen som «vanlig borger» gått ned, mens de øvrige rollene har gått opp.

Roller som «vanlig borger i samfunnet» var synlig i 63 prosent av artiklene i 2014. Dette gjelder alt fra fotballspillere og kjendiser, til tilfeldige forbi passerende som intervjues til «fem på gata». Her er vedkommendes bakgrunn og etnisitet ikke ansett som relevant for artikkelens tema. Rollen som «vanlig borger i samfunnet» har en nedgang på 15 prosentpoeng sammenlignet med perioden 2011, da denne rollen var synlig i 78 prosent av oppslagene.

«Mistenkrollen» har økt med fire prosentpoeng fra 2011 til 2014. Denne rollen kommer til syne i artikler om voldtekt, drapssaker, fremmedkrigere, svart arbeid, menneskehandel, etc.

«Ekspertrollen» er fremtredende i en større andel av omtalen enn tidligere. Dette er typisk artikler hvor personer med innvandrerbakgrunn uttaler seg om spesifikke fagfelt, og fremstår som eksperter innenfor alt fra medisin og gipsstukkatur til makroøkonomi.

«Offerrollen» er synlig i 10 prosent av artiklene i 2014, mot ni prosent i 2011. Rollen «case» har økt med fem prosentpoeng fra 2011 til 2014, fra henholdsvis én prosent til seks prosent. Denne rollen dreier seg om tilfeller der personer med innvandrerbakgrunn brukes som intervjuobjekter i kraft av at de er innvandrere, for eksempel da Faten Mahdi Al-Hussaini opptrådte som folketaler under demonstrasjonen mot Islamsk Stat.

Diagrammet viser hvilke roller personer med innvandrerbakgrunn hyppigst har i norske medier. I 83 prosent av artiklene om innvandring har personer med innvandrerbakgrunn en rolle, i 17 prosent av artiklene er det ingen navngitte personer med innvandrerbakgrunn som omtales.

Faktaopplysninger om innvandreres bakgrunn

I 2014 dreier 83 prosent av omtalen seg om personer med innvandrerbakgrunn eller om en navngitt innvandrergruppe. I medieanalysen har vi sett på om personens bakgrunn eller opphav eksplisitt er oppgitt i artikkelen.

I 28 prosent av artiklene som omtaler en innvandrer eller innvandrergruppe, gis det opplysninger om bakgrunn. I 26 prosent av artiklene oppgis dette gjennom nasjonalitet eller etnisk tilhørighet, mens det i to prosent opplyses om hvilken verdensdel personen eller gruppen kommer fra.

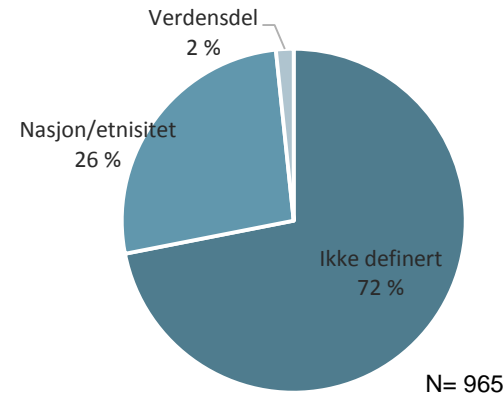
I 72 prosent av artiklene er bakgrunn eller opphav ikke definert eller oppgitt. Dette betyr at det er en relativt stor andel stoff der bakgrunn ikke anses som relevant for artikkelens tema.

Når personer med innvandrerbakgrunn intervjues, opplyses det om bakgrunn i 23 prosent av artiklene. Dette er en nedgang sammenlignet med 2009 og 2010, da bakgrunn ble oppgitt i henholdsvis 29 og 30 prosent. Det kan se ut til at det er en økende tendens til at intervjuobjekter med innvandrerbakgrunn uttaler seg, uten at det blir gitt opplysninger om vedkommendes bakgrunn. Politikere med innvandrerbakgrunn, som Hadia Tajik (Ap) og Mazyar Keshvari (FrP), er eksempler på personer som ofte uttaler seg, uten at bakgrunn oppgis.

En krysskobling med tema viser at mediene oftest opplyser om innvandreres bakgrunn når det er snakk om kriminelle handlinger. Dette samsvarer med funn fra 2011.

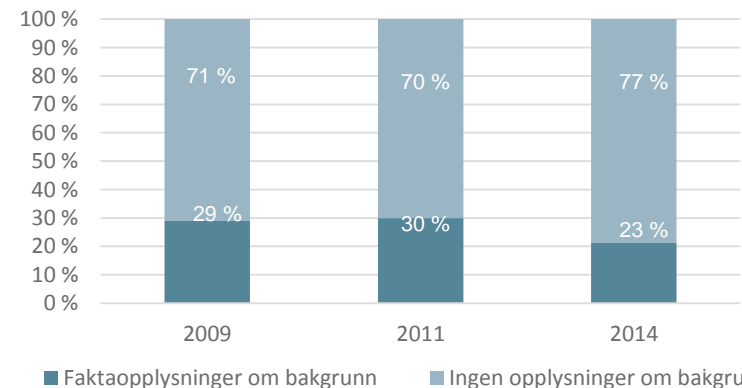
Når omtalen dreier seg om temaene arbeidsmarked, tigging og voldtekt opplyses det også ofte om bakgrunn.

Opplysning om bakgrunn

Diagrammet er basert på all omtale som handler om en konkret innvandrer eller innvandrergruppe.

Artikler der intervjuobjektet har innvandrerbakgrunn

I dette diagrammet skiller man kun på om det er gitt opplysninger om bakgrunn eller ikke. Det skiller ikke på om bakgrunnen er oppgitt som etnisitet, nasjonalitet eller verdensdel.

Nasjonalitet og bakgrunn oppgis oftest når kriminalitet er tema

Kriminelle nasjonaliteter

Sammenlignet med andre temaer, er det en påfallende høy korrelasjon mellom artikler om kriminalitet og opplysning om personers opprinnelige bakgrunn. Funnet samsvarer også med Retrievers undersøkelser fra 2009 og 2011. Et annet relatert tema, tigging, har i 2014 også en høyere andel omtale hvor innvandrers nasjonalitet eller etnisitet er oppgitt, sammenlignet med andre temaer.

I boken *Mistenkelige utlendinger. Minoriteter i norsk presse gjennom hundre år* (2007) skriver Anne Hege Simonsen følgende: «Aasake Angel-Ajani (2002) mener at forventningen til utlendingen som kriminell er sterk og har dype røtter i Europa. Hun viser til Cesare Lombrosos teorier fra slutten av 1800-tallet, der fysiske trekk (les defekter) som hudfarge og kinnbenas stilling vitnet om iboende kriminell natur. Overlevninger fra disse typer forestillinger finner hun igjen i våre dagers håndtering av kriminalpolitikken...». Videre skriver hun: «Også norsk presse har lange tradisjoner for å knytte spesiell oppmerksomhet til kriminalitet begått av utlendinger eller andre som ikke passet inn i forestillingen om «det norske». Hvilke grupper mediene betrakter med mistenksomhet, flytter seg imidlertid over tid».

Faksimilen nederst til venstre dreier seg om en innvandergruppe som har vært i norske mediers søkelys de siste årene, ofte i forbindelse med kriminelle handlinger eller tigging. I 2014 er rumenere bare en av flere ulike nasjonaliteter som er omtalt i forbindelse med kriminalitet, men dette er nasjonaliteten som oftest blir omtalt i forbindelse med tigging. I nyhetsartikler og innsendt stoff kan det se ut som om rumenere som nasjonalitet og romfolk som etnisitet blir brukt om hverandre. Dette kan framstå som både tilsiktet og utilsiktet begrepsbruk fra avisenes side.

Kriminalsaker der mediene opplyser om etnisitet

Det finnes flere eksempler på kriminalsaker der mediene har opplyst om etnisitet. Noen av disse er:

- ✓ Trippeldrapet på Valdresekspressen: Mediene oppga at det var en sør-sudaner som stod bak drapene
- ✓ Selvmordsangrepet i Mogadishu: Mediene oppga at en norsk-somalisk mann sto bak ugjerningen
- ✓ I Agnes Müller-saken ble det beskrevet at hun og ektefellen var tyske. Mediene opplyste riktignok ikke om nasjonaliteten til Agnes og/eller ektemannen i alle artikler
- ✓ Sudaner dømt for spionasje på flyktninger i Norge
- ✓ Polen oppgis ofte som bakgrunnsland for smuglere

Det bør presiseres at Retriever ikke kan vite om det finnes kriminalsaker der innvandrere er innblandet, uten at det gis opplysninger om dette. Vi kan med andre ord ikke si noe om den totale dekningen, kun om tendensen i omtalen der innvandrere faktisk knyttes til konkrete saker.

Nasjonalitet i sportsjournalistikk og omtale av fremmedkrigere

Fremmedkrigere – når innvandrere omtales som «nordmenn»

Fremmedkrigere og islamister som drar til Syria for å krige, er et tema som har vært utbredt i mediene i 2014. I mars ble for eksempel en arabisk mann med norsk statsborgerskap intervjuet av NRK.no (24.02). Overskriften lød «Norsk Syria-kriger: Dette er ikke terrorisme». I motsetning til kriminalsaker i innenriksstoffet der kun den utenlandske nasjonaliteten benyttes, er det en tendens til at bindestrekidentiteten fremheves i artikler om fremmedkriegerne. Det er også en tendens til at disse blir omtalt som nordmenn i overskrifter, mens det senere i artikkelen presiseres nasjonalitet og status. Her skiller denne omtalen seg fra andre typer stoffområder hvor personer med innvandrerbakgrunn blir inkludert i det «norske fellesskapet». Mens det i artikler om for eksempel fotballspillere så å si aldri blir oppgitt om vedkommende er verken «nordmann» eller «innvanderer», blir fremmedkriegerne alltid knyttet opp til nasjonalitet på én eller annen måte.

I mars er saken om selvmordsangrepet i Mogadishu aktuell i mediene. Mens Nettavisen skriver «Hevder nordmann var selvmordsbomber i Somalia», skriver Aftenposten «Hevder navngitt norsk-somalier kjørte bil full av sprengstoff i hotellangrep».

Allerede den påfølgende måneden kommer et nytt eksempel hvor den norske tilhørigheten fremheves. «Hevder nordmann var selvmordsbomber i Somalia» skriver Aftenposten om norsk-albanske Egzon Avdyli (25) som ble drept i kamp i Syria.

Når nasjonalitet ikke er relevant

Når personer med innvandrerbakgrunn har rollen som «vanlige borgere» eller «eksperter», fremkommer det sjelden opplysninger om vedkommendes bakgrunn. Dette gjelder spesielt artikler der idrettsutøvere eller personer i underholdningsbransjen med innvandrerbakgrunn er intervjuet eller omtalt. Sportsjournalistikk utgjør en betydelig del av omtalen hvor en persons nasjonalitet eller etnisitet ikke anses for å være relevant. Svært ofte, spesielt i nettartikler om fotballkamper, refereres det kun til spillernes prestasjoner i løpet av kampen. Kun unntaksvis blir det oppgitt faktaopplysninger om bakgrunn i artikler om sport, og da dreier det seg ofte om portrettintervjuer eller mer dyptpløyende artikler.

Hevder nordmann var selvmordsbomber i Somalia

Al-Shabaab sier en norsk-somalisk mann i 60-årene sto bak selvmordsangrepet i Mogadishu tirsdag

Journalist
Farid Ghobah
@faridghobah
Journalist
Oyvind Ege Skille
@OyvindEge
Journalist
Olav Rømsberg
@Olav_Roem
Kilde: NTB/NRK
Oppdatert 19.03.2014, kl. 13:07

Dagsavisen.no
12.03.2014

Norsk Syria-kriger: Dette er ikke terrorisme

For første gang snakker en nordmann med pressen etter å ha kjempet på opprørernes side i Syria

Bildet viser en krigs fra den islamistiske opprørsgruppen Jabhat al-Nusra i Aleppo. Det er ikke kjent hvilken gruppe den norske mannen har kjempet med. Etter det NRK-vel, så har flere nordmenn kjempet for al-Nusra. FOTO: ANHED JADILAH/REUTERS

Journalist
Mohammed Alayoudi
Journalist
Sveik Vestrum Olsson
LES OM NORSKE JAHADISTER
LES OM SYRIA
Publert 24.04.2014, kl. 12:36

NRK.no 17.04.2014

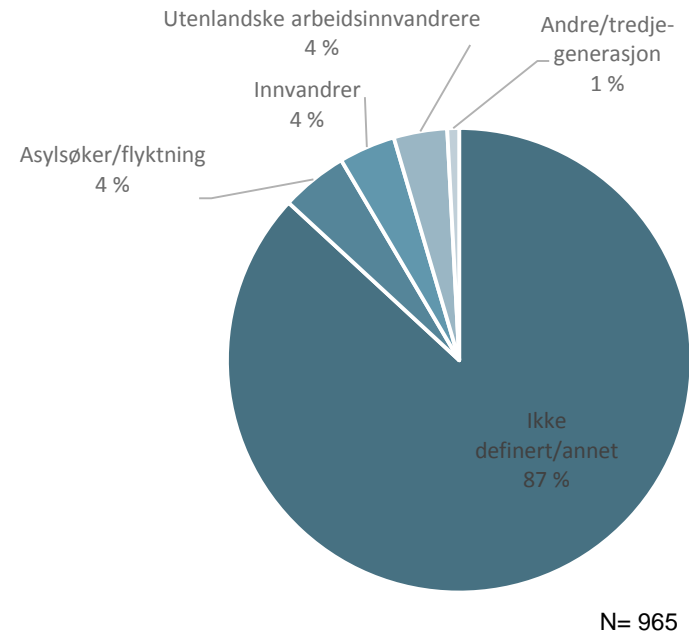
VG 18.05.2014

Hvordan betegnes en innvandrers bakgrunn?

I artikler som handler om en person med innvandrerbakgrunn, eller om en innvandrergruppe, har vi undersøkt hvorvidt status eksplisitt er oppgitt i artikkelen. Med status menes om den/de omtalte er asylsøkere/flyktninger, innvandrere, utenlandske arbeidsinnvandrere eller andre/tredje-generasjons innvandrere. Mens personers etniske tilhørighet eller nasjonale bakgrunn er oppgitt i 26 prosent av omtalen, er status kun oppgitt i 13 prosent av artiklene.

Betegnelsene asylsøker/flyktning, innvandrer, og utenlandsk arbeidsinnvandrer blir brukt like mye. I til sammen tolv prosent av omtalen som omhandler konkrete personer med innvandrerbakgrunn blir en av disse benevnelsene brukt. Mediene bruker sjelden betegnelsene andre- og tredje-generasjons innvandrere. Slike betegnelser blir kun brukt i én prosent av artiklene i utvalget som handler om personer med innvandrerbakgrunn.

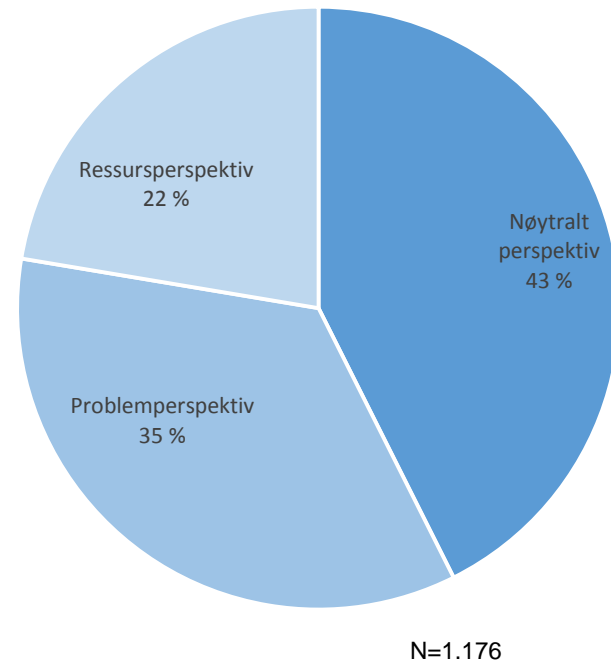

Diagrammet er basert på all omtale av personer med innvandrerbakgrunn eller innvandrergrupper. Omtale som for eksempel handler om innvandringspolitikk er altså ikke inkludert. Diagrammet viser hvor stor andel av denne omtalen som oppgir statusen til personer med innvandrerbakgrunn.

Problem eller ressurs?

- ❖ Av 1.176 artikler som handler om innvandringsrelaterte spørsmål eller som hadde personer med minoritetsbakgrunn som kilder, hadde 43 prosent et nøytralt perspektiv, 35 prosent hadde et problemperspektiv og 22 prosent hadde et ressursperspektiv.
- ❖ Foruten artikler om kriminalitet er ekstremisme, radikalisering og asylpolitikk temaene som oftest går igjen i artiklene med problemperspektiv.
- ❖ Fotballspillere, aktive samfunnsdebattanter og eksperter på ulike felt bidrar til å dra opp andelen omtale med ressursperspektiv.
- ❖ I artikler med problemperspektiv blir det dobbelt så ofte gitt opplysninger om hvor en personen med innvandrerbakgrunn opprinnelig kommer fra, som i artikler med ressursperspektiv.
- ❖ Sammenlignet med 2011 har andelen omtale med både problemperspektiv og ressursperspektiv økt, mens omtale med nøytralt perspektiv har gått ned. I 2011 hadde 24 prosent av omtalen problemperspektiv, mens 18 prosent av omtalen hadde ressursperspektiv.

Diagrammet viser hvordan artiklene i analysegrunnet fordeler seg på «ressursperspektiv», «problemperspektiv» og «nøytralt perspektiv». Omtale med problemperspektiv inkluderer artikler som på ulike måter formidler at en person med innvandrerbakgrunn, eller en innvandrergruppe, er et problem for det norske samfunnet. Artikler om feilslåtte integreringstiltak eller rasisme er også eksempler på omtale med problemperspektiv. I artikler med ressursperspektiv blir personer med innvandrerbakgrunn, eller innvandring generelt, omtalt i en positiv sammenheng. Artikkelenes perspektiv sier noe om hvordan innvandrere og innvandring fremstilles.

Problem eller ressurs?

Hver av de 1.176 artiklene som utgjør grunnlaget for denne analysen er vurdert ut fra om de har et problemperspektiv, ressursperspektiv eller om de er nøytrale i omtalen av personer med innvandrerbakgrunn eller innvandringsrelaterte spørsmål. At en artikkel har et problemperspektiv er ikke ensbetydende med at innvandring, integrering eller personer med minoritetsbakgrunn blir omtalt som et problem. Utfordringer i asylpolitikken og utfordringer innen integrering kan ha et problemperspektiv uten at noen uttaler seg negativt om innvandrere. Et annet eksempel på omtale med problemperspektiv er når personer med innvandrerbakgrunn står som avsender av debattinnlegg som er kritiske til at radikale grupper bruker islam for å legitimere voldelige handlinger.

«Norsk når du er god»

Overskriften er hentet fra Lindstad og Fjeldstads bok *Av utenlandsk opprinnelse* (2005), og henviser til at innvandrerbegrepet oftest blir brukt i avisartikler som har negativ tematikk. Den samme tendensen finner Retriever både i 2009, 2011 og 2014. I 2014 blir det dobbelt så ofte gitt opplysninger om personens opprinnelige bakgrunn eller status i artikler med problemperspektiv, som i artikler med ressursperspektiv. Dette funnet kan tyde på at avisene har et mindre bevisst forhold til personens bakgrunn når det er positive nyheter som formidles eller når vedkommende fremstilles som ressurssterk.

I likhet med funn i tidligere undersøkelser er det også i 2014 sportsnyheter, og særlig fotball, som bidrar til å dra opp andelen artikler med ressursperspektiv. Fotball er en arena hvor innvandrere er særlig synlige i mediebildet, og denne tendensen er økende. I artikler om gode prestasjoner på fotballbanen blir det sjelden gitt opplysninger om spillerens etniske bakgrunn. Sportsutøvere blir i større grad inkludert i det norske fellesskapet, sammenlignet med andre stoffområder. Det er også en tydelig korrelasjon mellom når personer av utenlandsk opprinnelse intervjues som eksperter på ulike områder og ressursperspektiv i omtalen. Sammenlignet med 2011 innehar personer med innvandrerbakgrunn rollen som ekspert i en større del av omtalen i 2014. I 2014 er det flere eksempler på at

personer med innvandrerbakgrunn blir brukt som eksperter på en rekke ikke innvandringsspesifikke temaer, det være seg kosthold, medisinske spørsmål eller økonomi.

Som nevnt tidligere får demonstrasjonen mot gruppen Islamsk Stat (IS) i august bred mediedekning. Flere av artiklene om demonstrasjonen har den 19 år gamle initiativtakeren Faten Mahdi Al-Hussaini som hovedfokus. Under overskrifter som «*Taler jihadistene midt imot*» (Klassekampen), «*Fatens drøm*» (Dagbladet) og «*Faten (19) vil snakke ungdom fra ekstremisme*» (Finnmark Dagblad.no) tegnes et heltebilde av Al-Hussaini. Hun fremstilles som en betydelig ressurs i det norske multikulturelle samfunnet.

«- Romfolket syter og klager»

Andelen omtale med problemperspektiv har økt med elleve prosentpoeng siden 2011, og utgjør i 2014 35 prosent av den totale omtalen. I Retrievers undersøkelse fra 2009 utgjorde andelen artikler med problemperspektiv imidlertid 40 prosent av omtalen. 2011 skilte seg ut som et år med færre konkrete debatter og problemstillinger enn både 2009 og 2014.

I tillegg til problemfokuset omtale av kriminalitet, blir også ulike temaer knyttet til religion og asylsøkere fremstilt med et problemperspektiv i mediene i 2014. Videre har det også utspilt seg en diskusjon rundt lokale tiggerforbud i avisspaltene, og her blir særlig romfolket trukket frem. I debattstoffet kommer både tilhengere og motstandere av regjeringens forslag om lokale tiggerforbud til orde. En innsender mener «*Romfolket syter og klager*» (Fredriksstad Blad.no), mens en annen problematiserer at romfolket har blitt «*Det nye fantefolket*» (Stavanger Aftenblad). Under overskriften «*Nei til forbud mot tiggning*» tar Aftenposten klart standpunkt i debatten på lederplass 24. april. «*Menneskehandel og annen kriminalitet er ganske sikkert knyttet til noe av tiggervirksomheten, men vi er heller ikke i tvil om at når romfolk tigger på gaten i Oslo og andre norske byer, så er det en del av Europas alvorligste fattigdomsproblem vi ser*», skriver Aftenposten.

Problem eller ressurs?

DE TRE MUSKETIÈRER
REGI ALEXANDER MØRK-EIDEM
PREMIERE 11. FEBRUAR 2015
VARENS MUSIKAL PÅ FOLKE TEATRET

billettjeneste Scandic FOLKE TEATRET scenekvelder

HØSTER LØVROD: Hassan Halane imponerte stort på Orklas midtserie mot Rosenborg. FOTO: OLE MARTIN WOLD

EGGEN HYLLER HASSAN (21): - Enormt potensial

Rosenborg avanserte – men Orklas Hassan Halane imponerte mest.

OLE K. SAGBAKKEN

Publisert: 24. apr. 2014 11:20 Oppdatert: 24. apr. 2014 21:20

- LESTE SPYRT NYHETER**
- 1141 Johaug knuste Bjergen og tok suverent NM...
 - 1132 Venstreback klar for Hedd
 - 1054 Manchester United truer sine egne fans
 - 1042 Vi sender direkte fra ski-NM klokken 1100
 - 1039 Molde-spiser på vei til Shanghai
 - 1036 Brage (15) har fått tilbud fra Serie A-klubb
 - 1027 DIREKTE: Johaug parkerte Bjergen
 - 1021 - Molde betalte 500.000 til Solbakkan for å p...
 - 1010 NFK-ny medje til Martinshavn
 - 1009 NFL-Ruglands nye startvedtak vekker oppme...
 - 0930 «Yo» ferdiola i Aalesund

Bt.no 24.04.2014

Tiggeforbod:

- Stortinget innfører nasjonalt tiggeforbod fra neste år
- Alereie i år kan kommunene totalforby tiggung lokalt
- Stortinget har vedtatt å sikre fleirtal for regjering i Stortinget.
- Brot på tiggeforbuddet kan bely utsettning for utvalgte tiggere. Beter og kresper for norske.
- Ap, Sv, KrF, Venstre, MDG og Rastid er mot tiggeforbuddet
- Meiningene i tingar har den siste tida vett eit fleirtal for tiggeforbod blant nordmenn.

Sp meiner avtalen med regjeringa sikrar tiltak for fattige: - Ingen treng å tigge

TIGGING: Sp går inn for å støtte eit nasjonalt tiggeforbod. Det sikrar fleirtal for regjeringa i Stortinget. Allereie i år kan kommunane som følge av avtalen fette lokale tiggeforbode.

NAMN: Jenny Klinge
SKILLING: Stortingetsrepresentant for Senterpartiet
Aktuelt med: Avtale om tiggeforbod med regjeringa

MOT VEGGEN

Av Frode Grimstad

- **Kva realisasjon har du fått som tiggeforbod?**

- Som forventa har det vore både positive og negative reaksjonar. I ei nylig meningsmåling var det 70 prosent som ønska eit forbod, om lag same fordeling trur og tilhøyringsmålinga har hatt.

- **Kva tenker du om å bryte med SV og Ap i spørsmålet som betyr mykje for dei?**

- Ap har også hatt heftige diskusjonar. Jan Bøhler sa i førre periode at eit tiggeforbod var aktuelt. SV er nok merkt einigdytt imot, slik Pp er på andre sida. Eg sjønt ikkje det er problematisk å bryte med det gamle SV er ikkje såk.

- **Kva er det største problemet med tiggung?**

- Det handlar mykje om at tiggung sementerer sosial nød og vidtårner problemet til neste generasjon. Ungane til det som tiggur burde få skule og utdanning. I staden sit dei heimlandet og passar på småsønska, medan foreldra er i Norge. Andre blir oppbrutt i tiggung som leveveg. Kor trivillig er det? Dei blir del av ein tiggkultur.

- **Men er det problematisk å forby som nok ikkje er eit levingsmiddel?**

- Å la tiggung vere tillate er ikkje ein måte å kjempe mot sosial nød på, meiner Jenny Klinge. Det er mogleg med totalforbod. Riksdoktoren var mot lokale forbod fordi tiggung er eit nasjonalt problem. Ut frå den tanken har vi heile tida gått inn for eit nasjonalt forbod. Med den avtalen vi har fått med regjeringa, blir det eit nasjonalt forbod til neste år, då ser vi ikkje noko problem med lokale forbod no.

- **Kva konklusjonar kan vi trekke i kommunane B?**

- I somme kommunar er det for sent å vedta eit forbod. Desse vil nok kunne oppføre å få ein større del av problemet, dersom tiggungane flyttar seg.

- **Korleis er tiggeforbuddet eit gode for dei fattigaste?**

- Ingen er i utgangspunktet tiggung i å tigg. Både det er i dag, har vi eit sosialt skilingsnett som skal ta vare på alle. Samtidig er det klart at ein del har komme i ein situasjon der ting fortener seg som hjelpaut. Særlig i tillegg knytt til psykiatri og rus. Tiggung kan ikkje vere det ultimate skilingsnettet. Ein viktig del av avtalen er at han inkluderer målretta sosialtiltak. Det er tilhøyr for fattige i Norge, men og for dei som kjem til Norge og for dei som er tilhøyr for dei rett på. Målet må vere at folk skal slippe å bu på gata.

- **Kva problem kan eit tiggeforbod medføre?**

- Det er klart at det kan vere ulike samanhengar der politiet kan finne det vanskeleg å handtere forbuddet. Det blir litt opp til politiet. Når tiggung blir forbode, trur eg vi vil sjå at det blir trakt mindre ressursar på andre typar kriminalitet fordi menneskehandlaren og ulike typar vinningskriminalitet som har samband kan krypast til tiggung.

- **Ein gang er tiggeforbuddet eit uttrykk for framandsfjelle haldding?**

- Det er det på ingen måte for Sp. Vi har hatt mange debattar om problemet. Det som gjer tiggung på begge sider, er at målsettinga er at vi skal vi hjelpe folk. Eg er open på at det er ulike oppfatningar i Sp, men ingen har uttrykt framandsfjelle haldding. Eg opplever heller ikkje at andre parti har uttrykt framandsfjelle haldding. Dermed gjer kritikken mot oss nettopp at det, og det synet og er pro-videns. Det viser på ein god måte egne fordommar mot oss.

fredag@klassekampen.no

FOTO: STEN ØRNES SOLUM, WIS SCORPE

NAUD: Å la tiggung vere tillate er ikkje ein måte å kjempe mot sosial nød på, meiner Jenny Klinge.

Norge er målretta behøvsbed og hjelp til bustad, skule, utdanning og arbeid vesentleg for å gje folk eit betre liv.

- **Er tiggeforbuddet eit forbod mot fattigdom?**

- Nei, langt ifrå. Vi kan ikkje seie alle fattige ved å seie at det kan komme til Norge og seie seg på gata. Like viktig som tiltak i Norge er tiltak for utlandsfødte tiggere. Det kan til dømes vere å bidra til å få dei utgjå skule og utdanning i heimlandet.

- **Korleis tenker du at tiggung skal straffast?**

- Det har vore smakk om bøter eller fengsel opp til tre månader. Straffa blir kanskje knytt til kor grunnlegg tiggung er. Om utlendingar berst lova, vil dei gje aggraver for at utlendingsmyndighetene kan vurderes å sende dei ut av landet.

- **Kva B er tiggeforbuddet å seie for narkomane og heimløse?**

- Strøngt tatt er det ingen som har rett på norske tryggingar som treng å la på gata. Somme gjer det likevel, særleg om dei kor mykje vere det kan bli. Eg vil heller seie for at det blir stimulert til å ta imot dei tilhøya dei har rett på. Målet

Den norsk-albanske Islamisten Egzon Avdyli (25) er drept i kamp i Syria.

- Norske islamister reiser for å slåss

Norsk-albanske Egzon Avdyli er drept i Syria. FOTO: STEIN J. BLANGE

SOFF GRANASUNNIK

Onsdag kom meldingen om at norsk-albanske Egzon Avdyli (25) er drept i kamp i Syria. En 25-åring fra Barum skal opp ha misser best i kampen for det krigshævede landet for kort tid siden, i følge Dagbladet.

Egzon Avdyli's far forteller at 25-åringen skal ha blitt drept mandag denne uken.

Forsker Thomas Hegghammer ved Forsvarets forskningsinstitutt (FI) er ikke overrasket over meldingen om at norske islamister har misser best i kampen i Syria.

- Vi vet at mange av dem som drar til Syria, kjemper blant de mest radikale gruppene. De er radikalt høyt for de reiser med stor Hegghammer.

Aktiv på sosiale medier

Egzon Avdyli var tatt til i for en profilert person i det radikale islamistmiljøet på Østlandet, og del av den islamistiske gruppen Profetens Ummah. Han var svært aktiv på sosiale medier, blant annet under pseudonymet Abu Ibrahim.

I for å krige, er storkonsumert av dette materialet, sier Hegghammer.

Interessert i å bli

John Christian Elden, som tidligere har representert Egzon Avdyli, bekrefter overfor NRK at Aleneiten er eller har vært i Syria.

Hjelg Elden reiser han med flere barns jobber for Røde Halvmand, som i muslimske land tilnærmer lokale.

- Vi må ikke ha illuserer om at disse folkene reiser til Syria for å drive hjelpearbeid. De er først og fremst interessert i å slåss. Det ene trenger ikke å utelukke det andre, men at de reiser med mål og ønske om å delta i krige er helt sikkert, sier Hegghammer.

Han mener at minst to forhold indikerer at ønsket om å krige er sterkt: For det første poserer islamistene ofte med våpen på bilder. For det andre slutter de seg bevisst til radikale grupper når de er på plass i Syria.

- Hvis alle dro ned for å drive hjelpearbeid - hvorfor ser da ikke flere bilder av islamister som bedriver nettopp hjelpearbeid? spør han retorisk.

stef@gr.no/wegzonsunni

Klassekampen 14.06.2014

Årsmøtet 02.05.2014

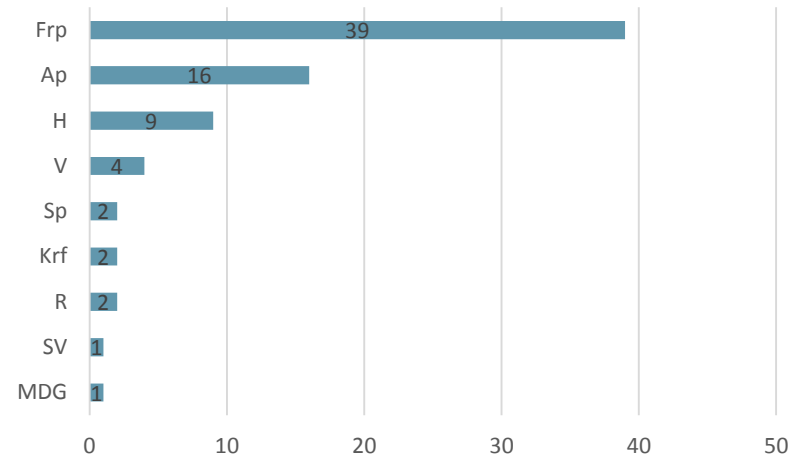
Politisk debattstoff

Innvandring og integrering er temaer som går igjen i den politiske debatten, og som skaper noen av de tydelige skillelinjene mellom de politiske partiene. I denne analysen har vi sett på i hvilken grad norske politikere uttaler seg i artikler om innvandringsrelaterte temaer, og hvilke politiske partier som er mest synlige i omtalen. I tillegg har alle artikler som refererer til den politiske debatten rundt innvandringsrelaterte temaer blitt registrert, også de som ikke inneholder uttalelser fra politikere.

14 prosent av artiklene som dreier seg om innvandringsrelaterte temaer (N=554) inneholder uttalelser fra politikere. Som diagrammet til høyre illustrerer, har representanter fra FrP uttalt seg mest om disse temaene. Det tydeligste utspillet fra FrP i perioden er at partiet vil gjøre som Sveits og holde folkeavstemning om tiltak som begrenser innvandringen. FrPs politiske talsmann, Mazyar Keshvari, fronter dette budskapet og uttaler seg mest på vegne av FrP i den analyserte perioden.

Andre temaer som gjerne går igjen når politikere uttaler seg, er ulike problemstillinger knyttet til asylsøkere og radikal islam. Det er særlig representanter fra FrP og Ap som uttaler seg om disse temaene. Et utspill fra Ap-politiker Hadia Tajik under et frokostseminar hos Civita får blant annet medieoppmerksomhet. «*Gi ungdommene en Koran før ekstremistene tar dem*», uttaler Hajik, og sier senere i en kommentar til Nettavisen at mange av de som lar seg besnære av en jihadistisk ideologi, er unge mennesker som ikke bærer en religiøs bagasje.

Som tidligere nevnt fokuserer flere av artiklene om asylsøkere/flyktninger på enkeltskjebner. I enkelte tilfeller blir politikere bedt om å kommentere slike spesifikke tilfeller. Bergens Tidende og NRK.no konfronterer for eksempel justisminister Anders Anundsen (FrP) med tvangsutsendelsen av asylsøkeren Taiman Agid Fatah. Foranledningen til konfrontasjonen var at Anundsen mottok et brev fra Fatahs lillebror, på vegne av storebrorens støttegruppe.

Diagrammet viser hvilke politiske partier som uttaler seg mest om innvandringsrelaterte spørsmål. Horisontal akse viser antall artikler og vertikal akse viser politisk parti.

I en kommentar til NRK uttaler Anundsen at han ikke kan gå inn i saksbehandlingen av enkelttilfeller.

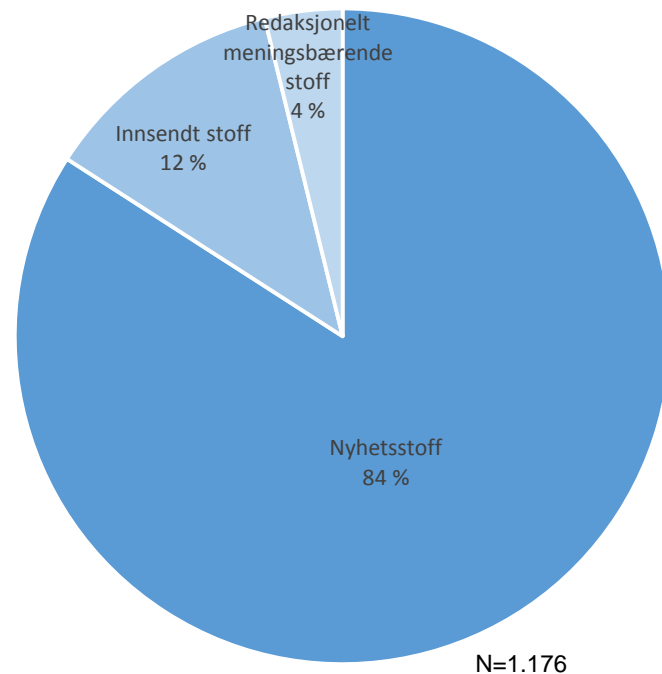
Det er verdt å presisere at de nevnte sakene kun tjener som eksempler på temaer som debatteres. Da dette er en analyse som baserer seg på et representativt utvalg artikler, er ikke de nevnte sakene de det nødvendigvis har vært mest debatt om gjennom hele 2014. Vi har imidlertid valgt ut saker som er representative for debattklimaet i norsk offentlighet, eller som er typiske for medienes vinklinger på saker om for eksempel asylsøkere.

Til sammen inneholder 22 prosent av artiklene om innvandringsrelaterte spørsmål henvisninger til den politiske debatten rundt de aktuelle spørsmålene. Disse 22 prosentene består av 14 prosent omtale som inneholder uttalelser fra politikere, og 8 prosent omtale som kun refererer til politiske aspekter ved saken. Asylsøkere er temaet som oftest blir diskutert med en politisk referanse i perioden, etterfulgt av religion.

Journalistisk sjanger

- ❖ Alle de analyserte artiklene er kategorisert ut fra journalistisk sjanger. Det skilles mellom nyhetsstoff, redaksjonelt meningsbærende stoff (leder- og kommentar artikler) og innsendt stoff.
- ❖ Personer med innvandringsbakgrunn står som avsendere av ett av fire debattinnlegg som tar for seg innvandringsrelaterte temaer i perioden. Med debattinnlegg menes leserinnlegg, altså innsendt stoff.
- ❖ Religion er tema i brorparten av de innvandringsrelaterte debattinnleggene som er skrevet av personer med innvandringsbakgrunn.
- ❖ Religion er det mest omtalte temaet i leder- og kommentarstoffet.
- ❖ Personer med innvandringsbakgrunn figurerer oftest som «vanlig borger i samfunnet» i nyhetsartikler. Også i leder- og kommentarartiklene blir personer med innvandringsbakgrunn oftest fremstilt som «vanlige borgere».

Diagrammet viser hvordan de analyserte artiklene fordeler seg på journalistisk sjanger.

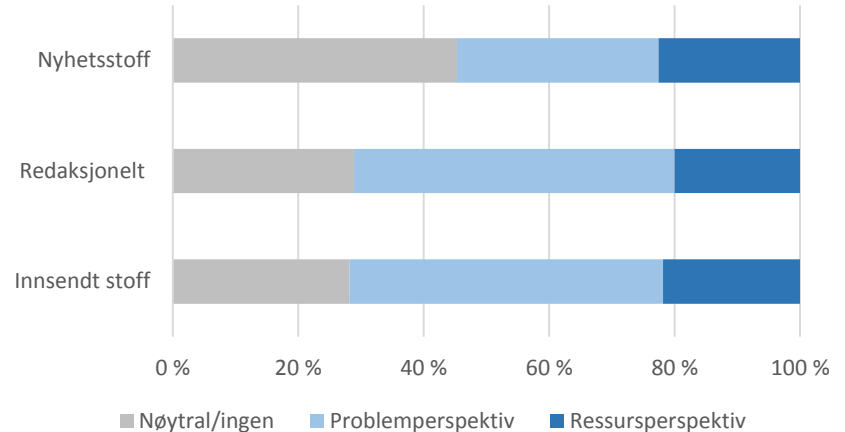
Journalistisk sjanger

Funnene i denne medieanalysen viser at mediedekningen av innvandring og integrering i 2014 følger samme mønster som i tidligere undersøkte perioder, både når det gjelder hvilke innvandringsspesifikke temaer som får mest omtale og hvor ofte innvandrere kommer til orde i norske medier. Heller ikke når det gjelder hvordan artiklene fordeler seg på journalistisk sjanger, er det store endringer. Også i 2011 utgjorde innsendt stoff 12 prosent av den totale omtalen. Leder- og kommentarartikler har gått ned med kun to prosentpoeng siden 2011.

«Terrorister er ikke muslimer»

I likhet med 2009 og 2011 er det innenfor det meningsbærende stoffet, leserinnlegg og leder- og kommentarartikler, at det er prosentmessig høyest forekomst av problemfokuset stoff. Denne perioden er det særlig islam og ekstremisme som blir debattert. Personer med innvandrerbakgrunn står som avsendere av ett av fire debattinnlegg som tar for seg innvandringsrelaterte temaer i perioden, og de fleste av disse dreier seg om religion. At nyhetsbildet i 2014 har vært preget av nyheter om Islamsk Stat og terrorfare, gjenspeiles i at personer med innvandrerbakgrunn tar avstand fra radikal islam på avisenes debattsider. På Aftenpostens debattsider for barn og unge, Si; D, stiller for eksempel 13 år gamle Bilal spørsmålsteget ved hvorfor det kun er muslimer som blir assosiert med terrorister.

Halvparten av leder- og kommentarartiklene i perioden dreier seg på ulike måter om problemer knyttet til innvandring og integrering. Et eksempel er kommentaren «Medier og muslimsk radikaliserings» som er skrevet av VG-journalist Shazia Sarwar. Sarwar stiller spørsmålet «Hva kom først: medieomtalen eller radikaliseringsen?», med henblikk på at muslimske nordmenn føler seg hetset av norske medier, og gir mediene skylden for norske Syria-farere. Sarwar konkluderer med at det ikke har rot i virkeligheten at norske medier bevisst hetser muslimer.

Diagrammet viser hvordan medieomtalen fordeler seg på journalistisk sjanger og hvor stor andel som har problem-, ressurs, eller nøytralt perspektiv.

«Er du blitt utsatt for lommetyver i Oslo?»

Innenfor nyhetsstoffet finner vi flere undersjanger, som notis, reportasje og enquête («fem på gaten»). Det er innenfor reportasjen vi finner den største andelen artikler med ressursperspektiv. Eksempler her er en stor reportasje i VG om afrikanere som spiller seriefotball på norsk toppnivå, og en helsides omtale av historiske gipsrosetter i Bergens Tidende, med gipsmakermeister Pablo Lopez i hovedrollen.

I sin undersøkelse fra 2005 finner Lindstad og Fjeldstad at man møter mange av de normaliserte innvandrerne i enquêtene, de korte intervjuene der tilfeldige personer på gaten blir plukket ut. Den samme tendensen finner Retriever i 2014. Når Aftenposten for eksempel spør tilfeldige personer på gaten om de har blitt utsatt for lommetyver i Oslo, er ikke intervjuobjektene bakgrunn ansett som en relevant opplysning, på linje med for eksempel alder og bosted. I ingen av de 13 enquêtene hvor personer med innvandrerbakgrunn blir intervjuet i perioden, er bakgrunn oppgitt.

Forskjeller i dekningen på nett og papir

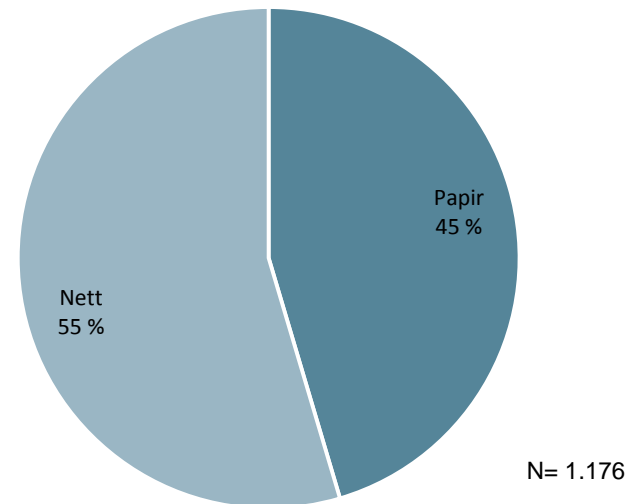
Kildegrunnlaget består av 16 aviser, åtte nettaviser og åtte papiraviser. Totalt var det 1.176 artikler som omhandlet innvandringsrelaterte temaer eller omtalte personer med innvandrerbakgrunn. Av disse var det 55 prosent artikler i nettaviser og 45 prosent artikler i papiraviser.

Fordelingen av omtalen på nett og papir er forholdsvis lik, med en liten overvekt av nettartikler. Tematisk skiller nettavisene seg ut med langt større fokus på kriminalitet. Det er i underkant av dobbelt så mange artikler i nettavisene som i papiravisene om dette temaet. Samtidig utgjør sportsstoff en betydelig andel av nettomtalen. Dette stemmer overens med funn i en undersøkelse publisert under Mediedagene i Bergen, som viser at papiravisene har mer egenprodusert stoff, mens nettavisene løper mer i flokk. Mens nettavisene oftest skriver om krim, sport, ulykker og underholdning, konsentrerer papiravisene seg om politikk og samfunn.

Når vi krysskobler medietype med perspektiv, bakgrunn, status og rolle viser det seg å være liten forskjell mellom nett- og papiravisene. Det er noe høyere andel ressursperspektiv i papiraviser, mens andelen omtale med problemperspektiv er litt høyere på nett.

Det er en viss forskjell mellom medietypene når det kommer til opplysninger om innvandreres status og bakgrunn. Innvandrere omtales oftere som «mistenkt» i nyhetsartikler om kriminalitet på nett enn på papir, mens «offerrollen» er litt oftere brukt i kriminalsaker på papir enn nett. Rollen som «vanlig borger i samfunnet» er mest dominerende i begge medietyper.

Det er omtrent like mange artikler som relaterer seg til politisk debatt om innvandringsspørsmål på nett og papir.

Diagrammet viser hvordan alle de analyserte artiklene (1.176) fordeler seg på nett- og papiraviser.

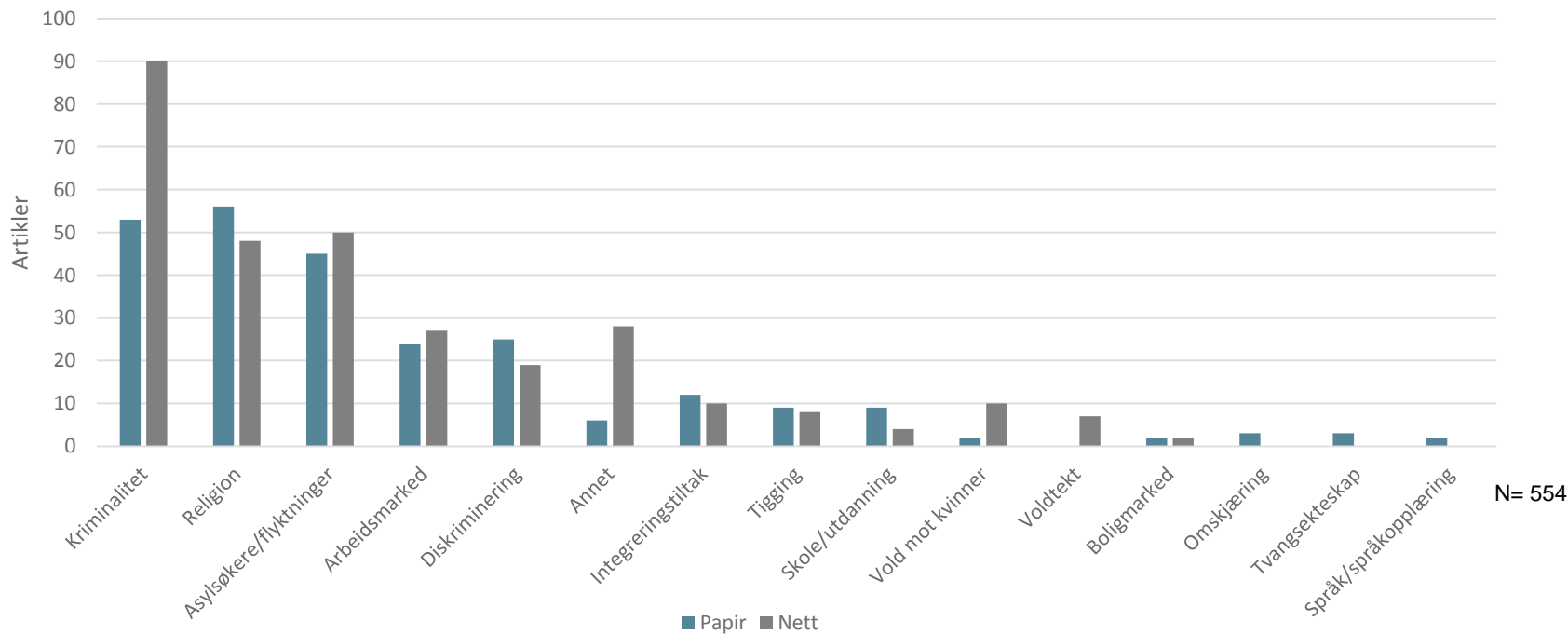
Temaforskjeller mellom nett og papir

Diagrammet under viser antall artikler fordelt på medietype og tema. Det er 554 artikler som har temaer relatert til innvandrere og integrering, hvorav 55 prosent er publisert i nettaviser og 45 prosent er publisert i papiraviser.

Diagrammet viser at det er langt flere artikler om kriminalitet på nett enn på papir. Et knippe drapssaker har preget nyhetsbildet i 2014, og hendelsesnyheter som dette er mer aktuelle i nettaviser enn papiraviser. Kampen om å være først ute med det siste, kan være med å bidra til stadige oppdateringer på saksforløpet.

Et eksempel på dette ser vi hos VG Nett. VG Nett er blant nettavisene som kommer med de hyppigste oppdateringene etter at Politidirektoratet offentliggjorde rapporten om drapene på Valdresekspressen 6. januar 2014. VG Nett publiserte totalt fem artikler om saken denne dagen, noe som understreker at drap er en form for sensasjonsstoff som hyppig oppdateres.

I papiravisene er religion temaet som er mest omtalt. Det er imidlertid ikke store forskjeller i omtalen av dette temaet på nett og papir.

Sjangerfordeling mellom nett og papir

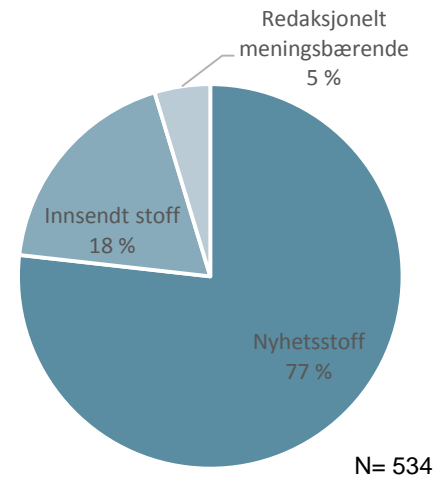
Samlet sett utgjør innsendt stoff om innvandringsrelaterte temaer, eller debattinnlegg som har personer med innvandrerbakgrunn som avsender, 18 prosent det totale omfanget i papiravisene og syv prosent i nettavisene. Av papiravisene er Aftenposten kilden med mest innsendt stoff, mens Dagsavisen.no har mest innsendt stoff av nettavisene.

I likhet med mediernes dekning av øvrige samfunnsaktuelle temaer, er det nyhetsstoff som dominerer når mediene skriver om innvandring og integrering. I denne analysen er tendensen at nettmediene har noe mer nyhetsstoff, og noe mindre debattstoff, enn papiravisene. Innenfor nyhetsstoff-sjangeren finnes flere underkategorier, som nyhetsartikler, notiser, reportasjer og enquêter. Det er langt større variasjon i nyhetsstoffet som finnes i papiravisene enn i nettavisene. I tillegg til nyhetsartikler finnes det i papiravisene langt flere notiser, reportasjer og enquêter, mens nettavisenes omtale av innvandring nesten utelukkende består av rene nyhetsartikler.

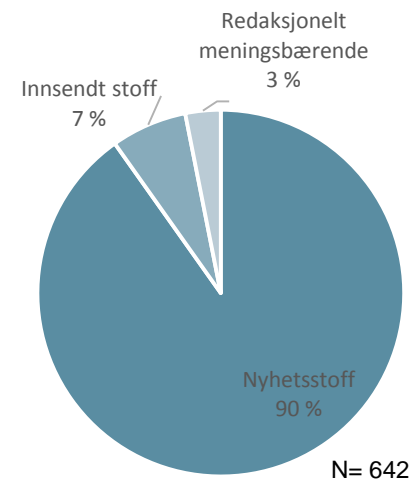
Redaksjonelt meningsbærende stoff (leder- og kommentarartikler) om innvandring utgjør fem prosent av oppslagene på papir og tre prosent på nett. Klassekampen er papiravisen med mest redaksjonelt meningsbærende stoff, mens Bt.no leder an blant nettavisene.

I sin masteroppgave om forskjeller mellom mediedekning på nett og papir, fant Øystein Reistadbakk (2011) at papiravisene sjangermessig oftere publiserte større reportasjer, noe som sammenfaller med det vi finner i materialet som ligger til grunn for denne medieanalysen. Reistadbakk konkluderer slik: «Det innebærer at man har mulighet til å føre mer utfyllende samtaler med intervjuobjektene, og mange av papiravisenes vinklinger ble konstruert rundt kildenes sitater». Dette kan ses i lys av vårt funn av at det er mer innsendt debattstoff i papiraviser. Totalt sett kan dette leses som en tendens til at papiravisene er et noe bedre talerør for innvandrere, ettersom de målt på flere måter kommer til orde på egne premisser i noe større grad.

Sjangerfordeling på stoff om innvandring (papir):

Sjangerfordeling på stoff om innvandring (nett):

Innvandrerens underrepresentasjon i norske medier

I likhet med funn fra Retrievers undersøkelser i 2009 og 2011, kommer personer med innvandrerbakgrunn til orde i to prosent av artiklene i analysen av 2014. Mens innvandrerbefolkningen stiger, er representasjonen i mediene altså konstant, og i praksis betyr dette at innvandrerne blir stadig mer underrepresentert. Etersom andelene viser seg relativt like fra analyse til analyse, kan vi anta at funnene er robuste, og at feilmarginen ikke er større enn det som er vanlig i denne typen undersøkelser.

Debatten om ulike gruppers representasjon i mediene er ikke ny. Utgangspunktet for interessen rundt dette er tanken om at medienes utvalg av saker og vinklinger er en konstant kilde til konflikt mellom ulike grupper og aktører. Et sentralt tema i medieforskningen har derfor vært hvilke deler av virkeligheten som blir valgt ut, og hvordan ulike rammebetingelser og rolleforståelser bidrar til mer eller mindre systematiske mønstre i utvalget (Eide, 2008:16).

Siden 80-tallet har flere forskere derfor interessert seg for medienes kildebruk, og spesielt kvinnerepresentasjonen er gransket. Forsker Elisabeth Eides tellinger av lokal- og distriktsaviser viser at avisenes kvinnelige oppslag lå på 16 prosent i 1989 og 15 prosent i 1999, mens mannlige oppslag økte fra 57 til 61 prosent på de ti årene. I en undersøkelse i 1999 fant professor Sigurd Allern at 19 prosent av hovedkildene i riks- og regionavisene er kvinner (andelen økte til 27 prosent ved store saker). En rekke andre undersøkelser understøtter funnene; en studie av kjønnsfordelingen i Asker og Bærum Budstikke viste at andelen kvinner blant personer som ble portrettintervjuet i 2002 var 30 prosent, mot 70 prosent menn. En medieanalyse Retriever utarbeidet i 2009, viste at kun 25 prosent av leserinnleggene i åtte norske dagsaviser var skrevet av kvinner. VGs eget redaksjonelle regnskap for 2012 viste at avisen hadde en kvinneandel på 25 prosent. Norges største avis har altså en betydelig underrepresentasjon av kvinner blant sine intervjuobjekter, sett utfra at omtrent halvparten av befolkningen er hunkjønn.

Redaksjonelt regnskap VG 2012

GOD JOURNALISTIKK
 LE DEN BESTE JOURNALISTIKKEN I...
 HAKKON: SKIKK, GODT NED...
 HAKKON: SKIKK, GODT NED...
 HAKKON: SKIKK, GODT NED...

BEST LESTE AVIS
 VG er den mest leste avisen i Norge...

FEIL TREKKER NED
 VG er den mest leste avisen i Norge...

HAKKON
 Hakkon Svastad på høykant i utvalgte saker...

ETTERFORSKER TRE BARNE- DØDSFALL VED ÅHUS
 Etterforsker tre barne-dødsfall ved Åhus...

KLAGER: 20 BRUDD: 0
 Klager: 20 Brudd: 0

DIGITAL SUKSESS
 VG er den mest leste avisen i Norge...

FOLKET OM VG
 VG er den mest leste avisen i Norge...

SVAK PÅ KVINNER
 VG er den mest leste avisen i Norge...

KJØNNSFORDELING
 VG er den mest leste avisen i Norge...

PRISER

PRISER	DETTE TJEINTE VI	SA MYE LAGET VI	LESERENGASJEMENT	RESSURSER	SLIKER ODERE	KVINNEN	TIPS
VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...	VG er den mest leste avisen i Norge...

SE HELE REGNSKAPET PÅ VG

WWW.VG.NO/REGNSKAP

Parallelt med at forskere har undersøkt kvinneandelen i mediene i flere tiår, har mediehusene satt i verk ulike tiltak og prosjekter for å kompensere for skjevheten. Mens NRK drev prosjektet «Hvem snakker i NRK?» for å måle sine kilder på 80- og 90-tallet, satte for eksempel Nordlys i gang prosjektet «Farvel Taliban» i 2003 for å øke kvinnerepresentasjonen. Ulike undersøkelser og forskning kan tyde på at man kan se en viss forbedret kvinneandel fra 80- og 90-tallet til i dag, men tallene varierer, og kan tyde på å ha stagnert på en kvinneandel på litt under 30 prosent.

Det finnes en rekke forklaringer på hvorfor mediebildet er mannstungt, blant annet at kvinner selv ikke ønsker å intervjues, og at redaksjonene er mannstunge (Eide, 2000:192/195).

Innvandrerens underrepresentasjon i norske medier

Forsker Odd Vaage lanserte denne forklaringen i 1985: «Når det er de høyt utdannede, middelaldrende menn i yrkeslivet som dominerer som intervjuobjekter, er dette et indisium på pressens prioritering av makteliten i samfunnet, en gruppe som sannsynligvis i stor grad har en strategi og en klart definert målsetting overfor pressen». (Vaage 1985:120).

Vaages forklaring om at de som sitter med formell makt i samfunnet oftere intervjues, og at dette henger sammen med lav kvinneandel blant intervjuobjektene, kan overføres til innvandrere som gruppe. Etersom folk med innvandrerbakgrunn er dårligere representert blant ledere og i politikken, vil dette også påvirke representasjonen i mediebildet. Til tross for konkrete tiltak og prosjekter i flere av mediehusene, har det vist seg vanskelig å øke kvinneandelen i spaltene. For innvandrerrepresentasjonen har man en tilleggsutfordring – andelen personer med innvandrerbakgrunn vokser raskt. Dersom mediehusene og redaktørene har samme ambisjon om å speile innvandrerbefolkningen som de har om å speile kvinnene i Norge, så er det langt igjen til mål.

Samtidig har også forklaringen om at redaksjonene er mannstunge, overføringsverdi til spørsmålet om hvorvidt den negative endringen av innvandrerandelen kan reverseres. Undersøkelser har vist at økt kvinneandel i redaksjonene og blant redaktører kan bety økt kvinneandel i spaltene (Eide 2000). Dersom andelen journalister og redaktører med innvandrerbakgrunn økes, kan det derfor tenkes at innvandrerandelen blant intervjuobjektene vil forbedres noe. Denne sammenhengen kan det være aktuelt å se nærmere på i eventuelle senere analyser, forskning eller undersøkelser av temaet innvandrere i norske medier.

Kildegrunnlag og metode

Denne medieanalysen tar for seg omtalen av innvandrere, asylsøkere, flyktinger og personer med minoritetsbakgrunn, samt temaer relatert til innvandring og integrering.

Den kvantitative delen inneholder tall som viser hvor mye ulike begreper relatert til innvandring er benyttet i norske medier. Søket er gjort i alle de redaksjonelle kildene Retriever har tilgang til i perioden 01.01.2000-31.12.2014. I kapittelet om bosetting av flyktinger er søket gjort i perioden 01.01.1995-31.12.2014. Den kvantitative delen er basert på søkeord, som inngår i søkestrenger der ulike variasjoner av bøyingsmåte og skrivemåte innenfor bokmål og nynorsk er tatt hensyn til. Søkene i Retrievers kilder gjøres med såkalte "boolske operatører", for å fange opp alle relevante treff og ekskludere feiltreff.

Den kvalitative delen av analysen er basert på et utvalg utgaver av 16 medier: VG (papirutgaven), Aftenposten (papirutgaven), Dagbladet (papirutgaven), Bergens Tidende (papirutgaven), Stavanger Aftenblad (papirutgaven), Nordlys (papirutgaven), Dagens Næringsliv (papirutgaven), Klassekampen (papirutgaven), Aftenposten.no, Bergenstidende.no, Dagsavisen.no, Finnmark.no, Fredrikstadblad.no, Nettavisen, NRK.no og VG Nett. Analysen består av 12 utgaver av hver avis.

Retriever har brukt modellen "nyhetsuke" for å velge ut et representativt utvalg artikler. Denne modellen ble lansert av Sigurd Allern i *Nyhetsverdi*. *Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser* (2001, IJ-forlaget). Det er valgt dager med størst mulig spredning på både ukedager og tidspunkt i løpet av måneden. Ingen søndager er valgt, ettersom ikke alle papiravisene har søndagsutgaver. Utgavene som er valgt er den første mandagen i januar, den andre tirsdagen i februar, den tredje onsdagen i mars, den fjerde torsdagen i april osv. gjennom hele året.

Følgende datoer er analysert: Mandag 6. januar, tirsdag 11. februar, onsdag 19. mars, torsdag 24. april, fredag 2. mai, lørdag 14. juni, mandag 21. juli, tirsdag 26. august, onsdag 3. september, torsdag 9. oktober, fredag 21. november og lørdag 27. desember. Alle artikler i hver utgave er analysert, og for nettavisene er alle publiserte artikler i løpet av det aktuelle døgnet analysert. Perioden som er analysert er altså 01.01.2014-31.12.2014.

Analysen har tatt utgangspunkt i et datamateriale på 16.809 artikler, hvorav 1.176 er vurdert som relevante (7 prosent). Det som er regnet som relevante artikler er alle artikler innenfor temaer om innvandring og integrering, samt artikler som omtaler folk som kommer fra andre land enn Norden. Artikler der ord som innvandrer, asylsøker, flykting, utlending osv. er nevnt, er regnet som relevante. I tillegg er artikler relevante når personene som intervjues eller omtales har navn som åpenbart ikke er norske. Det kan i enkelte tilfeller være vanskelig å avklare om en person/kilde har bakgrunn fra et ikke-nordisk land. I slike tilfeller er artikkelen vurdert fra om det er nærliggende å tro at en gjennomsnittlig leser oppfatter vedkommende som utenlandsk eller av utenlandsk opprinnelse. Omtale av folk fra andre land som ikke er eller har vært bosatt i Norge, f.eks. utenlandske politikere eller kjendiser, er heller ikke relevant.

Gjennom hele analysen benytter vi ordet «medieoppslag» som samlebegrep på tekster av alle typer sjangre. Det dreier seg altså om både nyhetsartikler, reportasjer, notiser, kommentarartikler, lederartikler, leserinnlegg osv. Noen lesere vil kunne oppfatte medieoppslag som noe som er utelukkende redaksjonelt produsert, men her menes også innsendt stoff.

Litteraturliste

Allern, S. 2001. *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*, Kristiansand, IJ-forlaget.

Allern, S., red.: "Pressens verdier". Bilag til Journalisten, 08.10.1999.

Eide, E., Simonsen, A.H. 2007. *Mistenkelige utlendinger. Minoriteter i norsk presse gjennom hundre år*. Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Eide, E. 2000. "Falske speil". I Eide, Elisabeth (red.). *Narrespeil – kjønn, sex og medier*. Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Eide, M. red. 2008. «Medievitenskap. Medie – institusjoner og historie». Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke.

Huseby Jensen, M. 2010. *Avisene bruker dobbelt så mange kilder som nett*. Journalisten.no <http://journalisten.no/story/61333>.

Jensen, S. 2004 "På jakt etter Budstikkas kvinneprofil". I Jahr, Erika (red.) *Kjønn og journalistikk i mediene*. Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Lindstad, M. & Fjeldstad Ø. 1999. *Pressen og de fremmede*, Kristiansand, IJ-forlaget.

Lindstad, M. & Fjeldstad Ø. 2005. *Av utenlandsk opprinnelse: nye nordmenn i avisspaltene*, Kristiansand, IJ-forlaget.

Reistadbekk, Ø. 2011. *Nytt på nett – gammelt på papir? Om fotballdekningen i Aftenposten, VG og Dagbladet*. Masteroppgave i medievitenskap for lektorstudenter ved Institutt for Medier og kommunikasjon. Universitetet i Oslo.

Thorbjørnsrud, K., Ustad Figenschou, T. & Beyer, A. 2014. *Mediation of Migration. Lav tillit til dekningen av innvandring*. Universitetet i Oslo.

Retriever. Juli 2009. «Undersøkelse av norske papiraviser: Leserinnlegg av kvinner og menn». Kristina Nilsen, analysesjef.

Vaage, O., 1985. «Kritikk av journalistikk». *Forskningsrapport ved Norsk Journalisthøgskole*. Oslo.

Retriever

Om Retriever

Retriever er Nordens ledende leverandør av blant annet medieovervåkning, verktøy for redaksjonell research og medieanalyse. Retriever har kunder i alle segmenter av nordisk næringsliv og offentlig forvaltning, og er heleid av norske NTB og svenske TT.

Ane Kathrine Strand

Medieanalytiker

ane.strand@retriever.no

Tel. +47 22 91 03 78

Mobil: +47 920 30 878

Therese Wærholm

Medieanalytiker

Therese.waerholm@retriever.no

Tel. +47 22 91 03 78

Mobil: +47 470 26 398

Kristina Nilsen

Kunde- og analysesjef

kristina.nilsen@retriever.no

Tel. +47 22 91 03 68

Mobil: +47 918 123 18

Kamilla Lundsæther Kjær

Key Account Manager

kamilla.lundsæther.kjaer@retriever.no

Tel: +47 90 86 68 46

RETRIEVER NORGE

Postadresse:

P.B 9 Sentrum

0101 Oslo

Besøksadresse:

Havnelageret Langkaia 1

5. etg. oppgang A

+47 22 91 03 50